

Nr 130.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till universitetssjukhusen m. m.; given Stockholms slott den 11 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Eije Mossberg.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 11 mars 1949.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och ecklesiastikdepartementen anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under elfte huvudtiteln, punkten 56, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm (Norrtulls barnsjukhus) för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 132 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under kapitalbudgeten, inrikesdepartementet, statens allmänna fastighetsfond, punkten 3, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till utbyggande av karolinska sjukhuset för budgetåret 1949/50 beräkna ett investeringsanslag av 550 000 kronor.

Jag anhåller nu att få upptaga dessa anslagsfrågor till fortsatt behandling. I samband därmed torde jag få anmäla uppkomna frågor om anvisande av medel dels till bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm, dels till bidrag till driften av Sabbatsbergs sjukhus, dels till vissa om- och nybyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet, dels ock till om- och tillbyggnad m. m. av röntgenavdelningen vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

Sammanfattning av förslagen.

Den 1 juli innevarande år beräknas karolinska institutets hittills till allmänna barnbördshuset i Stockholm förlagda obstetrisk-gynekologiska klinik komma att överflyttas till en nyuppförd kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus. I anledning härav framlägger jag i det följande förslag om ändrade grunder för den framtida fördelningen mellan staten samt Stockholms stad och län av driftkostnaderna vid barnbördshuset. Jag förordar, att till barnbördshuset skall utgå statsbidrag enligt 1937 års kungörelse om statsbidrag till förlossningsanstalter och väntehem m. m., samt föreslår, att staten skall påtaga sig ansvaret för halva pensionskostnaden för viss personal vid barnbördshuset. Med hänsyn till att kvinnoklinikens överflyttning från barnbördshuset till Sabbatsbergs sjukhus kan komma att fördröjas

föreslår jag, att ett förslagsanslag, vilket upptages med ett formellt belopp av 100 kronor, anvisas till barnbördshuset för nästa budgetår. Därjämte förordar jag, att barnbördshuset för innevarande budgetår erhåller ett tilläggsanslag på 26 700 kronor.

I anledning av den nya sabbatsbergsklinikens upplåtande för undervisning föreslår jag i överensstämmelse med bestämmelserna i tidigare träffat avtal med Stockholms stad, att ett förslagsanslag på 129 300 kronor anvisas för avlöning av vissa underordnade läkare samt upptar vissa därmed sammanhängande frågor till behandling. Jag föreslår även, att ett förslagsanslag på 100 000 kronor anvisas såsom bidrag till driftkostnaderna för den nya kvinnokliniken.

I fråga om Norrtulls barnsjukhus förordar jag för nästa budgetår oförändrat anslag eller 132 000 kronor.

Slutligen framlägger jag förslag om anvisande av medel till vissa byggnadsarbeten. Beträffande karolinska sjukhuset föreslår jag, att 300 000 kronor anvisas för täckande av merkostnader för pågående eller redan avslutade byggnadsarbeten. Däremot beräknar jag icke medel för nya byggnadsföretag vid detta sjukhus. För utförande av en tillbyggnad till en tidigare beslutad nybyggnad vid serafimerlasarettet upptager jag ett reservationsanslag av 40 700 kronor. I fråga om akademiska sjukhuset i Uppsala framläggas förslag om anvisande av dels ett investeringsanslag på 270 000 kronor för om- och tillbyggnad av röntgenavdelningen, dels ock ett reservationsanslag på 172 800 kronor för anskaffande av utrustning och apparatur för röntgenavdelningen.

I. Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm.

Ändrade grunder för fördelning av driftkostnaderna.

Inledning.

Allmänna barnbördshuset, som äger karaktären av en stiftelse, har sedan lång tid tillbaka tjänat som medicinsk utbildningsanstalt. Enligt det numera gällande, av Kungl. Maj:t den 5 december 1941 fastställda reglementet har barnbördshuset till ändamål att till vård mottaga barnaföderskor och kvinnor, som lida av någon av havandeskapets sjukdomar eller av gynekologisk sjukdom, ävensom till uppgift att såsom läroanstalt lämna medicine studerande praktisk undervisning i förlossningskonsten och gynekologin. Barnbördshuset förvaltas i enlighet med i reglementet närmare angivna föreskrifter av en direktion, bestående av 7 ledamöter, nämligen den av professorerna i obstetrik och gynekologi vid karolinska institutet, som Kungl. Maj:t därtill förordnar, och vilken tillika skall vara barnbördshusets

direktor, samt 4 av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter och 2 av Stockholms stadsfullmäktige samt Stockholms läns landsting valda ledamöter.

Antalet vårdplatser uppgår till sammanlagt 144, varav 80 å den obstetriska avdelningen, 40 å den gynekologiska avdelningen och 24 å den enskilda avdelningen.

Frånsett ett statsanslag på 50 000 riksdaler banco, vilket rikets ständer 1853/54 beviljat allmänna barnbördshuset för byggnadsändamål, härleda sig barnbördshusets samtliga tillgångar från inkomst av det s. k. lasarettslotteriet under 1700-talet samt från donationer, kollekter och gåvor. Kostnaderna för uppförandet av barnbördshusets enligt statsmakternas beslut åren 1909 och 1922 tillkomna byggnader å Kungl. Djurgården, var till tomt med nyttjanderätt avgiftsfritt upplåtits, ha helt bestritts av medel, influtna vid försäljning till statsverket av en av barnbördshuset ägd fastighet å Kungsholmen. Uppförandet av den till sjukhuset anslutna enskilda avdelningen har bekostats medelst två hos pensionsstyrelsen upptagna amorteringslån, vilka lån utlöpa den 31 december 1963. Till sjukhuset höra dels en överläkarbostad, vars uppförande bekostats av donationsmedel, dels ock den s. k. Benedickska asylen, vilken är en från barnbördshuset skild, ehuru under direktionens förvaltning stående välgörenhetsanstalt för eftervård av fattiga förlösta mödrar och deras barn. Avkastningen av barnbördshusets fonder skall enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1921 användas till bekostande av frisängar.

Efter att från början ha varit helt självförsörjande erhöll barnbördshuset så småningom smärre årsanslag till den med barnbördshuset förenade barnmorskeundervisningen. Detta anslag utgick från år 1846 med 1 472 rdr rmt samt höjdes år 1862 till 9 500 rdr rmt, därvid emellertid barnbördshuset förpliktades att bereda fri bostad åt amanuens och minst 8 medicine studerande för utbildning. År 1878 höjdes anslaget till 15 000 kronor, år 1899 till 21 000 kronor och år 1901 till 24 853 kronor. Detta anslag, i vilket ända till år 1911 ingingo de statsanslag, som avsågo barnmorskeundervisningen i Stockholm, kvarstod oförändrat t. o. m. budgetåret 1935/36, varefter anslaget, såsom hänförande sig till tidigare förhållanden, vilka numera saknade praktisk betydelse, utgick ur riksstaten.

Med hänsyn till de ökade kostnader för barnbördshuset, som beräknades bliva en följd av institutionens inflyttning i de för densamma uppförda nybyggnaderna å Kungl. Djurgården, beviljades fr. o. m. år 1913 särskilda extra anslag för uppehållande av barnbördshusets verksamhet. Detta senare anslag, som för år 1913 utgick med 64 250 kronor, höjdes kontinuerligt under årens lopp så att det år 1920 ökats till omkring 270 000 kronor. Denna stegring av statsverkets utgifter för barnbördshusets drift föranledde statsmakterna att påkalla bidrag även från Stockholms stad och Stockholms län till bestridande av driftkostnaderna. Efter förhandlingar med staden och länet träffades avtal, som trädde i kraft fr. o. m. år 1923.

För fördelningen av driftkostnaderna gälla numera sedan den 1 juli 1946 enligt därom mellan samma parter träffat avtal nya, av 1945 års riksdag godkända grunder (se 1945 års statsverksprop. VIII p. 89 och riksd. skr. nr 8 p. 90). Enligt detta avtal skola staden och länet för sina sjuka betala ersättning med 85 procent av det underskott, som eventuellt uppstår, sedan från sjukhusets driftkostnader dragits påförda vårdavgifter ävensom statsanslaget, motsvarande statsbidrag till driften av förlossningsanstalter. I driftkostnaderna skall dock härvid ej inräknas anslag till avlöning åt erforderlig läkarpersonal, vilka kostnader helt skola bestridas av staten. Av avtalet följer, att staten — utöver läkarkostnaderna, vilka aldrig belastat barnbördshusets stat utan alltid ankommit på statsverket — skall svara för återstående 15 procent av nyssnämnda underskott ävensom för hela underskottet beträffande sjuka från ort utom staden och länet. Kostnaderna för den enskilda vårdavdelningen bestridas av inflytande legosängsavgifter.

Nu gällande avtal har uppsagts fr. o. m. den 1 juli 1949. Anledningen härtill har varit, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 november 1945 godkänt avtal mellan staten och Stockholms stad angående samarbete för uppförande och drift av en kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus. Detta avtal, beträffande vars närmare innehåll torde få hänvisas till propositionen nr 102/1945, innebar bl. a., att då den nya kliniken tagits i bruk — vilket beräknas komma att ske den 1 juli 1949 — karolinska institutets hittills till barnbördshuset förlagda obstetrisk-gynekologiska klinik skulle överflyttas till denna nya klinik. 1945 års avtal rörande Sabbatsberg har sedermera ersatts av ett av Kungl. Maj:t den 28 maj 1948 godkänt avtal mellan samma parter angående samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av det staden tillhöriga Sabbatsbergs sjukhus (se prop. nr 213/1948 och riksd. skr. nr 227).

Genom det sålunda år 1945 träffade avtalet har huvudmotivet för statens understödjande av allmänna barnbördshuset, nämligen dettas användande för undervisning, bortfallit. Till följd härav har den genom Kungl. Maj:ts beslut den 26 maj 1939 tillsatta kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande i enlighet med lämnat uppdrag inlett förhandlingar med direktionen över allmänna barnbördshuset samt utsedda delegerade från Stockholms stad och Stockholms läns landsting angående barnbördshusets fortsatta verksamhet.

I ett den 1 december 1947 dagtecknat betänkande framlade kommissionen såsom resultat av förhandlingarna ett samma dag med representanterna för Stockholms stad, Stockholms läns landsting och direktionen över barnbördshuset villkorligt träffat avtal om ändrade grunder för fördelningen av driftkostnaderna vid barnbördshuset. I yttranden över förslaget framställde statskontoret och medicinalstyrelsen vissa erinringar mot detsamma. Stockholms stadsfullmäktige godkände avtalet endast under vissa förutsättningar. Sedan kommissionen anmodats att avgiva utlåtande i anledning av remissyttrandena, ansåg sig kommissionen böra träda i nya förhandlingar med de

utsedda delegerade från staden och länet. Såsom resultat av dessa förhandlingar har kommissionen med skrivelse den 20 november 1948 framlagt ett i vissa avseenden ändrat förslag till avtal.

Förhandlingskommissionens förslag till avtal den 1 december 1947.

Kommissionens den 1 december 1947 framlagda förslag till avtal innebär, att driften vid barnbördshuset skulle fortsättas i nuvarande form med stiftelsen som huvudman. Enligt avtalet skulle barnbördshuset åta sig att i mån av utrymme till vård å allmän sal mottaga patienter, som vid tidpunkten för intagningen voro bosatta i Stockholm resp. i Stockholms län. Stockholms stad skulle disponera 90 sängar å allmän sal med den fördelning mellan den obstetriska och gynekologiska avdelningen, som framdeles kunde komma att bestämmas. Länet skulle disponera 20 platser på den allmänna obstetriska avdelningen. Resterande 10 platser skulle stå till barnbördshusets förfogande för patienter från övriga delar av landet. Staden skulle äga rätt att i barnbördshusets direktion utse två och länet en representant.

Vårdavgifterna för sådana patienter, som vårdades på de av staden och länet disponerade vårdplatserna, skulle enligt avtalet utgå med samma belopp som å stadens resp. länets egna sjukhus. För det antal vård dagar, som komme på de för staden disponibla platserna, skulle staden betala ersättning, motsvarande det underskott för de allmänna avdelningarna, som — fördelat per debiterad vård dag — eventuellt uppstode, sedan från sjukhusets driftkostnader dragits de av patienterna erlagda vårdavgifterna samt på dem fallande del av statsanslag, motsvarande statsbidrag till driften av förlossningsanstalter. På samma sätt skulle länet svara för uppkommande driftunderskott för sina patienter. Därutöver skulle staden och länet vardera erlægga en platskostnadsavgift av 65 öre per debiterad vård dag, motsvarande skälig avskrivning av värdet å barnbördshusets byggnader. Kostnaderna för beläggning med rikspatienter skulle statsverket — liksom hittills — helt bestrida. Däremot skulle enligt avtalet läkarlönerna, som hittills helt utgått av statsmedel, i framtiden inräknas i driftkostnaderna.

I fråga om personalens pensionering stadgade avtalet, att för viss angiven personal tidigare skedd anslutning till statens pensionsanstalt fortfarande skulle gälla och den på huvudmannen fallande delen av pensionsavgifterna till pensionsanstalten alltjämt ingå i barnbördshusets driftkostnader. För övrig personal skulle staten betala hälften av pensionskostnaderna, medan staden och länet skulle erlægga resterande del av pensionerna i förhållande till patientbeläggningen.

Avtalet skulle gälla under tiden 1 juli 1949—30 juni 1954. Därest avtalet icke uppsades inom viss tid, skulle det förlängas på obestämd tid med ömsesidig uppsägningsrätt.

Kommissionen framhöll, att i och med att barnbördshuset upphörde som undervisningsanstalt bortfölla till väsentlig del den omedelbara anledningen för staten att ekonomiskt understödja barnbördshuset. Med hänsyn till stiftelsens ursprungliga uppgift, som icke begränsats till vissa delar av riket, hade kommissionen likväl ansett motiverat, att viss mindre del av sängplatserna även i fortsättningen förbehölles patienter från andra delar av landet än Stockholms stad och län, varav följde en begränsad ekonomisk ansvarighet för statsverket. Vidare hade kommissionen utgått från att med hänsyn till den särställning, stiftelsen alltid intagit i förhållande till staten, det finge anses ankomma på statsverket att i sista hand svara för barnbördshusets verksamhet och stiftelsens bestånd.

Kommissionen erinrade i detta sammanhang om att departementschefen i yttrande till statsrådsprotokollet den 26 mars 1909 uttalat, att barnbördshuset väl från början varit en välgörenhetsinrättning. I den mån läkarutbildningen i obstetrik förlagts dit, hade emellertid inrättningens ursprungliga syfte trätt i skuggan för det statsändamål, densamma hade att fylla. Barnbördshuset kunde därför enligt departementschefens mening i det hela sägas vara en statsanstalt, ehuru densamma intoge en självständig ställning under förvaltning av en särskild direktion.

För att från statsverket i största möjliga mån avlasta fortsatta utgifter för barnbördshusets drift och samtidigt på lämpligt sätt trygga sjukhusets i byggnader på ofri grund nedlagda kapital hade kommissionen undersökt möjligheterna att till Stockholms stad och län försälja barnbördshusets byggnader för att i fortsättningen användas såsom en stadens eller länets sjukvårdsinrättning. Därvid hade förutsatts, att köpeskillingen jämte barnbördshusets övriga tillgångar i fortsättningen skulle efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas för ändamål, som kunde anses överensstämma med stiftelsens syfte. Varken staden eller länet hade emellertid åtminstone vid detta tillfälle varit villiga att förvärva byggnaderna. Vidare hade kommissionen under hand förfrågat sig hos byggnadsstyrelsen, huruvida för staten föreläge intresse att förvärva byggnaderna för något statsändamål, men fått nekande besked.

Då kommissionen under fortsatta överväganden kommit till resultatet, att det under rådande brist på vårdplatser, enkannerligen förlossningsplatser, måste möta betänkligheter att nedlägga barnbördshusets verksamhet, hade kommissionen ansett sig böra söka utvägar att åtminstone tills vidare uppehålla densamma och därför inlett underhandlingar med Stockholms stad och Stockholms läns landsting om fortsatt upplåtelse till dem av vårdplatser på barnbördshuset.

Kommissionen anförde vidare.

Den med staden och länet överenskomna platskostnadsavgiften av 65 öre per debiterad vård dag har beräknats motsvara skälig avskrivning av värdet å barnbördshusets byggnader. Avgiften är såsom hyra betraktad låg,

men kommissionen anser, att stor hänsyn bör tagas till att staden och länet sedan gammalt äga nyttja barnbördshuset utan särskild hyresgottgörelse, varjämte bör uppmärksammas, att de skola bekosta den övervägande delen av byggnadernas underhåll. Platskostnadsavgifterna torde böra fondernas och tilläggs barnbördshusets kapital.

Med hänsyn till barnbördshusets ändrade karaktär, sedan undervisningen därifrån bortflyttats, och då staden för framtiden kommer att belägga $\frac{3}{4}$ av de allmänna vårdplatserna, har från stadens sida hemställts om ökad representation i direktionen. Kommissionen finner denna begäran skälig, och enighet har vunnits om att staden skall äga utse två i stället för nu en direktionsledamot. Det torde ankomma på direktionen att, därest avtalsförslaget vederbörligen godkännes, framlägga förslag, huruvida som följd härav antalet direktionsledamöter skall ökas eller om i stället statens representation skall minskas. På grund av undervisningens bortflyttande måste i varje fall bestämmelsen om att en av professorerna i obstetrik och gynekologi vid karolinska institutet skall vara ledamot av direktionen och direktor för barnbördshuset omarbetas.

Beträffande personalens pensionering vill kommissionen upplysa, att husmor, sjuksköterskor och barnmorskor äro anslutna till statens pensionsanstalt. Den på huvudmannen, dvs. barnbördshuset, fallande andelen av pensionsavgifterna ingår f. n. i barnbördshusets driftkostnader. Någon ändring av detta förhållande har varken från stadens eller länets sida ifrågasatts.

Övriga befattningshavare vid barnbördshuset äga icke reglerad pensionsrätt, utan pension har beviljats från fall till fall. Kostnaderna för dessa pensioner ha hittills ingått i barnbördshusets driftkostnader. När redan avgångna befattningshavare helt och nuvarande befattningshavare, som under avtalstiden komma att avgå med pension, till ojämförligt största delen tjänstgjort under tid, då staten med hänsyn till omfånget av sin bidragskyldighet varit mer än hälftenbrukare av barnbördshuset, har det för kommissionen stått klart, att till grund för statens deltagande i pensionskostnaderna icke kan läggas statens andel i driftkostnaderna under den i avtalsförslaget avsedda första giltighetsperioden, alltså till den 1 juli 1954. Enighet har i stället vunnits om att pensionskostnaderna skola redovisas särskilt och till hälften betalas av staten och till andra hälften av staden och länet. Den närmare fördelningen av kostnaderna mellan staden och länet torde få ankomma på överenskommelse dem emellan.

Skulle avtalet komma att förlängas, kan en ändring av kostnadsfördelningen i fråga om blivande pensionärer bli motiverad.

Den enskilda avdelningen beröres icke av det framlagda avtalsförslaget. Enligt kommissionens mening bör denna alltjämt kunna drivas i direktions regi såsom en självförsörjande institution.

Förslaget nödvändiggör i redan berörda och andra avseenden vissa ändringar i nu för barnbördshuset gällande bestämmelser. Det torde vara direktionens sak att härom inkomma med förslag till Kungl. Maj:t, sedan avtalsförslaget prövats.

Kommissionen har i en till skrivelsen fogad bilaga angivit driftkostnadernas fördelning mellan staten, staden och länet under tiden den 1 januari 1923—30 juni 1946.

Yttranden.

Över förslaget avgåvos yttranden av direktionen över allmänna barnhuset, medicinalstyrelsen, statskontoret, Stockholms läns landsting och Stockholms stadsfullmäktige.

Direktionen över allmänna barnbördshuset meddelade, att den för sin del godkänt avtalsförslaget.

Medicinalstyrelsen framhöll, att förslaget innebure en minskning i statens kostnader till barnbördshusets verksamhet men att storleken därav ännu icke kunde bedömas, då avlöningsstatens komplettering med avlöning till läkarpersonalen ej inginge i förslaget. Styrelsen uttalade vidare, att antalet för Stockholms stad avsedda förlossningsplatser enligt en av styrelsen gjord beräkning icke torde komma att helt beläggas, och ifrågasatte därför, huruvida bidrag av statsmedel motsvarande statsbidrag till förlossningsanstalter borde utgå för debiterade vård dagar å de av staden disponerade platserna inom den obstetriska avdelningen. Statens bidrag skulle i sådant fall avse allenast de platser, som disponerades av Stockholms län, vars vårdplatsantal understege behovet, samt de s. k. riksplatserna. Mot kravet på ökad representation i direktionen från Stockholms stad med en ledamot hade styrelsen intet att erinra.

Statskontoret framhöll följande.

Vid olika tillfällen, då frågan om statsunderstöd till allmänna barnbördshuset varit föremål för statsmakternas prövning, har framhållits, att barnbördshuset i det stora hela vore att betrakta som en statsinstitution. Denna ståndpunkt synes helt och hållet ha betingats av barnbördshusets utnyttjande i barnmorske- och läkarutbildningens tjänst. Efter uppförande av kvinnokliniken på Sabbatsberg kommer statens intresse att stödja verksamheten vid barnbördshuset på annat sätt än vid övriga förlossningsanstalter i riket att helt upphöra. Statskontoret kan således icke dela förhandlingskommissionens uppfattning, att det framdeles ankommer på statsverket att svara för barnbördshusets verksamhet och stiftelsens bestånd. I stället kan staten näppeligen underlåta att taga under övervägande, huruvida den av barnbördshuset nyttjade djurgårdstomten kan behöva disponeras för statliga ändamål, främst måhända som reservutrymme för tekniska högskolan. Någon utredning härom har icke förebragts. För bestämmandet av giltighetstiden av ett eventuellt avtal om fortsatt verksamhet vid barnbördshuset är emellertid denna synpunkt givetvis av vikt. Skulle tomten icke behöva disponeras under de närmaste åren, och byggnaderna — såsom i ärendet framhållits — icke kunna utnyttjas för något statsändamål, synes stiftelsen ha att tillse, att byggnaderna tillsvidare alltjämt användas för den där hittills bedrivna verksamheten. De härav närmast berörda parterna äro således stiftelsen, Stockholms stad och Stockholms läns landsting.

Vid anmälan för 1945 års riksdag av förslaget till nu gällande avtal uttalades, att staten i årtal fått vidkännas en enligt samtliga parter sammanställande mening oproportionerligt hög andel av driftkostnaderna,

utan att dock staten erhållit någon kompensation för vad som icke utan fog kunde betecknas som eftersatt bidragsskyldighet från stadens och länets sida under en före år 1923 avtalslös och sedermera för staten ogynnsam avtalsperiod. Av föreliggande framställning framgår, att statens totala utgifter för barnbördshuset under avtalsperioden den 1 januari 1923—den 30 juni 1946 uppgingo till — *förutom* kostnader för läkarpersonalen, vilka helt bestritts av statsverket — nära 5,8 miljoner kronor, eller 50 procent mer än det bidrag till verksamheten, som under perioden lämnats av staden och länet. Mot bakgrunden härav måste det nu framlagda avtalsförslaget betraktas som i olika avseenden mycket otillfredsställande för statsverket. Detta gäller de föreslagna bestämmelserna om riksplatser, fastställandet av platskostnadsavgiften samt fördelningen av pensionskostnaderna.

I fråga om *riksplatserna* hyser ämbetsverket den bestämda uppfattningen, att statsmakterna icke ha anledning att framdeles särskilt engagera sig för verksamheten vid barnbördshuset och följaktligen icke heller böra acceptera ett bibehållande av riksplatser på statens bekostnad. Det föreligger så mycket större skäl härför som ett fullständigt utnyttjande av riksplatserna skulle medföra kostnader för statsverket på omkring 75 000 kronor. Skulle staden och länet icke till fullo belägga sina platser, komma kostnaderna att stiga ytterligare. Någon begränsning av antalet vård dagar för rikspatienter har icke föreskrivits.

Vad nu anförts bör givetvis icke hindra, att stiftelsen för fullföljande av sina ändamål upprätthåller traditionen, att barnbördshuset, i den utsträckning medel härtill stå till förfogande, är öppet för patienter från hela landet. För detta ändamål bör lämpligen kunna disponeras den hyresersättning, som staden och länet skola erlägga. Skulle stiftelsen icke anse sig böra ikläda sig några förpliktelser i detta avseende, torde måhända staden och länet vara villiga utöka sitt platsantal. Därest detta icke accepteras, och platserna icke heller kunna överföras till den enskilda avdelningen, bör verksamheten begränsas.

Den av kommissionen föreslagna *platskostnadsavgiften* har beräknats motsvara skälig avskrivning av värdet å barnbördshusets byggnader. Vilka principer, som legat till grund för beräkningarna, framgår icke av handlingarna. Under hand har statskontoret inhämtat, att byggnaderna efter ingående värdering år 1943 brandförsäkrats för i runt tal 3 miljoner kronor, från vilket belopp cirka 0,5 miljon torde kunna avräknas för den enskilda avdelningen. Med utgångspunkt härifrån och med tillämpning av samma avskrivningsprocent — 1,25 procent — som gäller beträffande fastigheter under statens allmänna fastighetsfond, bör hyresersättningen uppgå till 31 250 kronor om året. En platskostnadsavgift av 65 öre per vård dag skulle vid full beläggning inbringa allenast ca 26 000 kronor. En väsentlig nackdel med förslaget ligger också däri, att ersättningens storlek gjorts helt beroende av antalet vård dagar. Enligt statskontorets mening bör i avtalet fastslås, att ersättningen till stiftelsen för byggnadernas utnyttjande skall utgöra 31 250 kronor för år, vilket belopp bör fördelas mellan staden och länet efter antalet vård dagar. Alternativt bör avtalet i anslutning till vad statskontoret förut anført kunna så utformas, att staden och länet förplikta sig att såsom ersättning upplåta förslagsvis 5 allmänna vårdplatser för rikspatienter.

Beträffande *fördelningen av pensionskostnaderna* anser statskontoret i betraktande av det förut åberopade departementschefsuttalandet, att kommissionens ståndpunkt är anmärkningsvärd. Det lär enligt statskontorets

mening icke behöva åberopas något särskilt skäl för den uppfattningen, att pensionskostnaderna — framdeles liksom hittills — böra inräknas bland driftkostnaderna för barnbördshusets verksamhet. Statskontoret avstyrker kommissionens förslag i denna del.

Stockholms läns landsting godkände avtalsförslaget den 10 september 1948.

Stockholms stadsfullmäktige beslöt den 22 mars 1948 att *dels* godkänna avtalet under av stadskollegiet i utlåtande över förslaget angivna förutsättningar, *dels ock* i skrivelse till Kungl. Maj:t åberopa stadskollegiets i ärendet avgivna utlåtande (nr 78/1948).

I stadskollegiets förslag om godkännande av avtalet förutsattes bl. a., att nu gällande avtal mellan kronan och staden angående fördelningen av kostnaderna för barnbördshusets drift skulle äga giltighet till dess den nu vid barnbördshuset bedrivna undervisningen överflyttats till den nya kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus.

Förhandlingskommissionens förslag till avtal den 20 november 1948.

Såsom jag redan framhållit, anmodades förhandlingskommissionen att avgiva utlåtande över vad som anförts i remissyttrandena. Detta gav kommissionen anledning att upptaga nya förhandlingar med de delegerade från Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Dessa förhandlingar ha resulterat i ett den 20 november 1948 dagtecknat, i vissa avseenden ändrat avtalsförslag.

I den skrivelse, med vilken avtalsförslaget överlämnats, har förhandlingskommissionen framhållit, att det icke ingått i dess uppdrag att undersöka, huruvida den åt barnbördshuset upplåtna tomten under den begränsade avtalstid, varom nu vore fråga, skulle behöva disponeras för annat statligt ändamål. Därest tomten skulle komma att tagas i anspråk för statens behov, syntes emellertid statsverket få anses skyldigt att hålla stiftelsen skadeslös, då stiftelsen på sin tid nedlagt största delen av sitt kapital i byggnader, uppförda på tomten. I propositionen nr 156 till 1909 års riksdag, som riksdagen bifallit, hade nämligen vederbörande departementschef, som avvisat barnbördshusdirektionens hemställan, att tomten skulle upplåtas med äganderätt, anført, att han tillstyrkte allenast nyttjanderättsupplåtelse, men att med en dylik rätt måste förenas garantier för att icke det kapital, statsverket och barnbördshuset nedlade på byggnadsföretaget, skulle genom nyttjanderättens upphörande bliva förspilda. Byggnadsföretaget hade kommit att helt bekostas med stiftelsens medel.

Beträffande de föreslagna ändringarna i det tidigare avtalsförslaget anför kommissionen.

Med hänsyn till den ståndpunkt, statskontoret intagit i fråga om de föreslagna riksplatserna, har vid de nya förhandlingarna överenskommits, att länet övertager nämnda platser.

I anledning av vad statskontoret anmärkt rörande platskostnadsavgiften må framhållas, att brandförsäkringsvärdet icke torde vara en lämplig eller vanlig utgångspunkt för bestämmande av en ersättning av nu ifrågasvarande slag, samt att varken den enskilda avdelningen eller asylbyggnaden eller överläkarbostaden, vars årsmkostnader inklusive skälig avskrivning äro avsedda att bestridas medelst inflytande hyresmedel, omfattas av avtalet. Med frånräknande av den enskilda avdelningen, asylbyggnaden och överläkarbostaden har barnbördshusets fastighet, enligt en nyligen verkställd värdering, uppskattats till omkring 2 000 000 kronor. Efter en avskrivningsprocent av 1,25 skulle den årliga ersättningen utgöra 25 000 kronor. Kommissionen samt stadens och länets delegerade ha enats om att den föreslagna platskostnadsavgiften, vilken med en beräknad beläggning av 85 procent skulle komma att uppgå till ungefärligen samma belopp, skall ersättas med en fast årlig ersättning av 25 000 kronor, vilken ersättning bör fördelas mellan staden och länet i proportion till deras beläggning av de allmänna vårdplatserna. Kommissionen vill i detta sammanhang även erinra om att platskostnadsavgiften är avsedd att utgöra en ersättning till stiftelsen för den årliga minskningen av dess i fastigheten nedlagda kapital. Avgiften kan alltså icke, såsom statskontoret synes ha föreställt sig, disponeras för att bekosta rikspatienters vård å barnbördshuset utan måste såsom utgörande del av stiftelsens kapital fonderas.

I fråga om fördelningen av pensionskostnaderna har någon ändring icke ernåtts vid de nya förhandlingarna.

Statskontoret synes vilja hävda den uppfattningen, att, eftersom staten på sin tid ingått avtal, som staten sedermera ansett för sig oförmånliga, staten nu i gengäld härför skulle undandraga sig att delta i kostnaderna för befattningshavarnas pensionering. Kommissionen finner denna statskontorets ståndpunkt anmärkningsvärd. Det måste framhållas, att de grunder, enligt vilka kostnadsfördelningen jämlikt kommissionens förslag skulle ske, så nära som möjligt anpassats i förhållande till vederbörande parters intressen i barnbördshusets verksamhet, sådana dessa intressen tagit sig uttryck i de efter fritt beprövande ingångna avtalen. Vidare bör framhållas, att staden under nu gällande avtals giltighetstid icke på något sätt undandragit sig att delta i sådana utgifter för fastighetsunderhåll, som kunnat ha karaktären av s. k. eftersatt underhåll. Slutligen kan det vara på sin plats att i detta sammanhang erinra om att staten fram till början av 1920-talet under mycket lång tid — omkring 150 år — dragit stor nytta av barnbördshuset med jämförelsevis synnerligen ringa kostnad för statsverket. Härom torde få hänvisas till vad direktionen anfört i utlåtande den 22 april 1920 (se 1922 års statsverksprop. VIII s. 220—221).

Kommissionen måste därför vidhålla, att dess förslag i denna del är välgrundat, och hemställer att det måtte vinna Kungl. Maj:ts godkännande.

Enär man måste räkna med möjligheten, att den nya kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus icke kommer att kunna tagas i bruk vid den förut beräknade tidpunkten, den 1 juli 1949, tillstyrker kommissionen stadens förslag, att nu gällande avtal angående fördelningen av kostnaderna för barnbördshusets drift skall fortfarande äga giltighet, till dess den nu vid barnbördshuset bedrivna undervisningen överflyttas till den nya kvinnokliniken.

En dylik bestämmelse har jämväl inryckts i det reviderade avtalsförslaget. Det bör påpekas, att om en sådan förlängd giltighet skulle behöva ifrå-

gakomma, allmänna barnbördshuset kommer att vara i behov av fortsatt statsanslag enligt nuvarande grunder även för tid efter den 30 juni 1949.

Medicinalstyrelsen har, utan att dock framställa något yrkande, ifrågasatt, huruvida bidrag av statsmedel, motsvarande statsbidrag till förlossningsanstalter, bör utgå för stadens förlossningsplatser å barnbördshuset. Till grund härför ligger en beräkning, enligt vilken staden icke skulle vara i behov av några förlossningsplatser å barnbördshuset.

Under erinran att barnbördshuset tillerkänts rätt att åtnjuta statsbidrag av nu avsett slag på grund av beslut vid 1938 års riksdag (prop. nr 186) och Kungl. Maj:ts beslut den 17 juni 1938 vill kommissionen gentemot vad medicinalstyrelsen anfört endast framhålla, att stadens faktiska vårdbehov, som ju tar sig uttryck i stadens beläggning av sjukhuset, bör ha vitsord framför en teoretisk uppskattning som den styrelsen åberopat. I den mån barnbördshusets förlossningsplatser icke beläggas utgår icke här ifrågasvarande bidrag.

Med denna allmänna motivering har kommissionens andra förslag fått följande utformning.

Avtal

rörande driften av Allmänna barnbördshuset från och med den 1 juli 1949.

Mellan svenska staten, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Allmänna barnbördshuset är — under förutsättning av Kungl. Maj:ts, Stockholms stadsfullmäktiges, Stockholms läns landstings och direktionens över Allmänna barnbördshuset godkännande — följande avtal träffat.

§ 1.

Allmänna barnbördshuset åtager sig att i mån av utrymme till vård å allmän sal emottaga patienter, som vid tillfället för intagningen äro bosatta i Stockholm, respektive Stockholms län. Dock böra å allmän sal stå till stadens disposition 90 sängar och till länets disposition 30 sängar med den fördelning mellan den obstetriska och den gynekologiska avdelningen, som framdeles kan överenskommas.

Vårdsökande, bosatta inom andra sjukvårdsområden än Stockholms stad och Stockholms län, må endast i undantagsfall — då tvingande medicinska skäl därtill föranleda — intagas å barnbördshusets allmänna vårdavdelningar.

§ 2.

Stadens sjukhusdirektion och landstingets förvaltningsutskott förbinda sig att för å barnbördshuset vårdade patienter betala ersättning, motsvarande det underskott för de allmänna avdelningarna, som, fördelat per debiterad vård dag, eventuellt uppstår, sedan från sjukhusets driftkostnader dragits patienterna påförda vårdavgifter, ävensom statsanslag, motsvarande statsbidrag till driften av förlossningsanstalter; skolande ersättningen bestridas av sjukhusdirektionen och förvaltningsutskottet i förhållande till antalet vård dagar, som belöpa på patienter från Stockholm respektive Stockholms län. Härutöver skola staden och länet sammanlagt erlägga en platskostnadsavgift av 25 000 kronor per år, som fördelas efter samma grund som förenämnda ersättning. Platskostnadsavgiften medför icke någon del i äganderätten till byggnader eller inventarier.

Ersättningen och platskostnadsavgiften utbetalas till barnbördshuset i den ordning, varom barnbördshusets direktion och stadens sjukhusdirektion, respektive förvaltningsutskottet ena sig.

§ 3.

Där ersättning för vård å barnbördshuset erlägges annorledes än jämlikt 8 kap. lagen om fattigvård eller 65 § lagen om samhällets barnavård, skall vårdavgiften å allmän sal utgå, beträffande patient, som är bosatt i Stockholms stad eller Stockholms län, med samma belopp, som å stadens respektive länets motsvarande anstalter, samt beträffande annan patient med samma belopp som å stadens anstalter.

I fråga om befrielse från eller nedsättning av sådan vårdavgift skola gälla samma bestämmelser som beträffande stadens respektive länets egna sjukhus.

§ 4.

Rapport över beläggningen skall dagligen avgivas till stadens sjukhusdirektion och förvaltningsutskottet enligt av stadens sjukhusdirektion respektive förvaltningsutskottet fastställt formulär.

§ 5.

I direktionen över Allmänna barnbördshuset äger staden respektive länet utse två ledamöter respektive en ledamot jämte en suppleant för envar av dessa. Vidare skall staden och länet beredas tillfälle att årligen genom särskilt utsedda personer, två för staden och en för länet, anställa granskning av barnbördshusets räkenskaper och förvaltning.

§ 6.

Under avtalstiden gäller beträffande befattningshavare, som icke avses i andra stycket av denna paragraf, att staten bestrider hälften av de till dem eller deras anhöriga utgående pensioner, om vilka beslut fattats eller i hittills sedvanlig ordning kunna komma att fattas, samt att staden och länet erlagga resterande del av pensionerna i förhållande till patientbeläggningen.

För husmoder, sjuksköterskor och barnmorskor skall tidigare i pensionshänseende verkställd anslutning till statens pensionsanstalt fortfarande gälla och den på huvudmannen fallande delen av pensionsavgifterna till statens pensionsanstalt alltjämt ingå i barnbördshusets driftkostnader.

§ 7.

Detta avtal gäller från och med den 1 juli 1949. Skulle den vid barnbördshuset nu bedrivna undervisningen av blivande läkare på grund av omständigheter, varöver staden icke råder, ej kunna taga sin början vid den nya kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus den 1 juli 1949, skall dock det nu gällande och till den 30 juni 1949 uppsagda avtalet i stället fortfarande tillämpas till dess överflyttningen av undervisningen till nämnda nya klinik äger rum. Staden åtager sig att minst tre månader i förväg underrätta barnbördshusets direktion om tidpunkten för överflyttningen, vilken bör ske vid ett månadsskifte.

Avtalet gäller till och med den 30 juni 1954. Därest avtalet icke av någon part uppsåges minst två år före denna dag, förlänges avtalet tills vidare med två års ömsesidig uppsägningsrätt.

Utöver vad tidigare anförts har förhandlingskommissionen lämnat följande *speciella motivering* i fråga om vissa delar av förslaget.

§ 1.

Då staten ansetts icke vidare böra svara för driftunderskottet i fråga om riksplatser, har det varit nödvändigt att vidtaga den begränsning av verksamheten, som framgår av andra stycket. Genom denna begränsning förväntas kostnaderna för »rikspatienter» avsevärt nedgå.

§ 2.

Bestämmelserna i första stycket innebära, att staden och länet påtaga sig ansvaret för driftunderskottet även i vad avser patienter från annat sjukvårdsområde än Stockholms stad och län. Å andra sidan följer av bestämmelserna i första stycket av § 3, att sådan patient, utom i fattigvårdsfall, kommer att få betala en avsevärt högre legosängsavgift än nu är fallet.

§ 3.

Bestämmelserna i första stycket förutsätta, att den av Kungl. Maj:t fastställda vårdtaxan enligt fattigvårds- och barnvårdslagarna göres tillämplig på allmänna barnbördshuset, som hittills på grund av sin särställning icke varit upptaget i nämnda taxa. Sådan ändring av taxan bör tråda i tillämpning samtidigt med det nya avtalet. Härom torde förslag komma att framställas av barnbördshusets direktion.

§ 5.

Med hänsyn till vikten av att stiftelsens intressen äro representerade i direktionen på ett sådant sätt, att stiftelsen äger majoritet i densamma, har det förutsatts, att Kungl. Maj:t skall utse fyra ledamöter i direktionen, varav en ordförande. Bestämmelser härom böra inflyta i nytt reglemente för allmänna barnbördshuset, vartill förslag torde komma att framläggas av direktionen.

Yttranden.

Direktionen över allmänna barnbördshuset har förklarat sig fortfarande anse det först uppgjorda avtalsförslaget vara att föredraga, då detta alljämt möjliggjorde för barnbördshuset att i enlighet med dess ursprungliga uppgift bereda vård även för patienter från andra delar av riket än Stockholms stad och län. Direktionen hemställer därför i första rummet, att Kungl. Maj:t godtager detta förslag. Därest så icke blir fallet, förklarar sig direktionen intet ha att erinra mot det nya förslaget i och för sig.

Stockholms läns landstings förvaltningsutskott har meddelat, att förvaltningsutskottet den 25 november 1948 beslutat hos nästkommande lagtima landsting tillstyrka, att avtalsförslaget antages.

Enligt vad som under hand meddelats ha *Stockholms stadsfullmäktige* den 21 februari 1949 — med upphävande av sitt beslut den 22 mars 1948 — beslutat godkänna det nya avtalsförslaget.

Departementschefen.

Den 1 juli innevarande år beräknas karolinska institutets hittills till allmänna barnbördshuset förlagda obstetrisk-gynekologiska klinik komma att överflyttas till en nyuppförd kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus. Samtidigt utlöper nu gällande avtal angående fördelningen av driftkostnaderna för barnbördshuset.

Efter förhandlingar med barnbördshusets direktion samt delegerade för Stockholms stad och län har förhandlingskommissionen framlagt två olika förslag till avtal mellan de berörda parterna angående den framtida fördelningen av kostnaderna för barnbördshusets verksamhet.

Det först framlagda avtalsförslaget innebar i huvudsak, att statsverkets andel i kostnaderna skulle komma att begränsas till att avse dels driftunderskottet för tio s. k. riksplatser, dels ett anslag motsvarande statsbidrag till driften av förlossningsanstalter, dels ock halva pensionskostnaden för sådan personal, som ej vore ansluten till statens pensionsanstalt. Staten och länet skulle svara för driftunderskottet för av dem kontrakterade vårdplatser. Läkarlönerna skulle inräknas i driftkostnaderna.

Kommissionens andra förslag till avtal innebär huvudsakligen endast den förändringen i förhållande till det första förslaget, att staten ej längre skall svara för de s. k. riksplatserna, vilka i stället övertagits av Stockholms län. Dessutom har en klausul införts i avtalet, enligt vilken nu gällande avtal skall fortfara att äga giltighet intill dess undervisningen överflyttas till Sabbatsbergs sjukhus. Statsverkets andel i kostnaderna skulle alltså enligt det senaste förslaget komma att stanna vid ett belopp motsvarande statsbidraget till driften av förlossningsanstalter jämte halva pensionskostnaden för viss personal.

Barnbördshuset har under en lång följd av år som utbildningsanstalt för barnmorskor och läkare svarat för en betydelsefull del av den medicinska undervisningen. På grund härav har staten alltsedan år 1846 i ökad omfattning ekonomiskt understött barnbördshusets verksamhet. Staten har vidare avgiftsfritt och med nyttjanderätt upplåtit den tomt, varå barnbördshusets nuvarande byggnader äro uppförda.

Barnbördshusets funktion som undervisningsanstalt, statsverkets understödjande av verksamheten samt den omständigheten, att Kungl. Maj:t fastställt reglemente för anstalten och utsett vissa av ledamöterna i dess direktion, har utan tvivel medfört, att barnbördshusets anknytning till staten blivit mycket markerad. Å andra sidan torde dessa omständigheter ej ha medfört eller kunnat medföra någon förändring i anstaltens ställning som privaträttsligt subjekt. Barnbördshuset äger otvivelaktigt karaktären av en stiftelse med egen förmögenhet och självständig rättshandlingsförmåga.

Statsverkets förhållande till barnbördshuset har sålunda enligt min mening helt bestämts av att anstalten upplåtits för undervisningsändamål. Då barnbördshuset nu upphör som undervisningssjukhus, anser jag därför, att

statsverkets ekonomiska engagemang i anstaltens verksamhet i största möjliga utsträckning bör avvecklas. Ur denna synpunkt finner jag det av förhandlingskommissionen den 20 november 1948 framlagda avtalsförslaget innebära en lämplig avvägning mellan de olika intressen, som äro förknippade med barnbördshusets verksamhet.

I likhet med statskontoret är jag av den meningen, att staten i framtiden ej bör påtaga sig ekonomiskt ansvar för s. k. riksplatser, då förekomsten av sådana tidigare väsentligen synes ha betingats av undervisningens behov.

I fråga om det i avtalsförslaget förutsatta statsanslaget motsvarande statsbidrag till driften av förlossningsanstalter finner jag av vad förhandlingskommissionen anfört vara ådagalagt, att ett behov föreligger för staten och länet av de av dem kontrakterade förlossningsplatserna. Till anstalter för förlossningsvård utgår statsbidrag enligt generella bestämmelser i en kungörelse den 21 juli 1937. Det synes mig lämpligast, att barnbördshusets behov av statsanslag i detta avseende tillgodoses genom anlitan- de av de statsbidragsmöjligheter, som föreligga enligt nämnda kungörelse. Bestämmelserna i kungörelsen synas böra göras tillämpliga på barnbördshuset fr. o. m. den dag, då det nya avtalet träder i kraft.

Vid de förhandlingar, som föregått det andra avtalsförslaget, har ändring ej kunnat ernås i fråga om skyldighet för staten att deltaga i vissa pensionskostnader. Med hänsyn härtill och då avtalet endast är avsett att gälla under fem år vill jag icke motsätta mig förslaget. Jag förutsätter emellertid, att denna fråga med beaktande av vad statskontoret yttrat upptages till förnyad prövning innan avtalet förlänges.

Avtalsförslaget förutsätter, att Kungl. Maj:t även framdeles skall fastställa reglemente för barnbördshuset samt utse ett visst antal ledamöter i dess direktion. Vad jag tidigare anfört kunde otvivelaktigt motivera den ståndpunkten, att Kungl. Maj:t framdeles ej borde utöva något direkt inflytande över barnbördshusets förvaltning eller övriga verksamhet. Jag vill likväl icke motsätta mig, att staten fortfarande fastställer reglemente för anstalten och utser ledamöter i direktionen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna av mig i det föregående förordade ändrade grunder för fördelning av driftkostnaderna vid allmänna barnbördshuset.

Bidrag till allmänna barnbördshuset för budgetåret 1949/50.

Förslag.

I skrivelse den 14 september 1948 hemställde *direktionen över allmänna barnbördshuset* om bidrag till barnbördshusets drift under budgetåret 1949/50 med 196 823 kronor.

Vid beräkningen av bidraget utgick direktionen från bestämmelserna i det avtal, som — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — den 1 december 1947 träffats mellan den av Kungl. Maj:t tillsatta förhandlingskommissionen samt Stockholms stad, Stockholms läns landsting och allmänna barnbördshusets direktion. Detta avtal, för vilket redogörelse nyss lämnats och som skulle träda i kraft den 1 juli 1949, föreskrev, att staten skulle erlägga driftunderskottet för de s. k. rikspatienterna ävensom statsanslag, motsvarande statsbidrag till driften av förlossningsanstalter, samt halva pensionskostnaden för viss personal. För budgetåret 1949/50 beräknade direktionen dessa tre poster till resp. 115 354, 74 460 och 7 009 kronor eller inalles 196 823 kronor.

Sedan förhandlingskommissionen — såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen — den 20 november 1948 framlagt ett i vissa avseenden ändrat avtalsförslag, har direktionen med utgångspunkt från bestämmelserna i detta avtalsförslag i skrivelse den 9 december 1948 framlagt förnyade beräkningar av det erforderliga statsanslaget för budgetåret 1949/50.

Direktionen erinrar härvid om att staten enligt det nya förslaget icke längre avses skola bidraga till de egentliga driftkostnaderna, varför för statens vidkommande under budgetåret 1949/50 endast skulle återstå statsanslaget, motsvarande statsbidrag till driften av förlossningsanstalter, 74 460 kronor, samt hälften av pensionskostnaden för viss personal, 7 009 kronor, eller tillhoppa 81 469 kronor.

Direktionen har slutligen i sin skrivelse framlagt vissa beräkningar av statsbidragets storlek för den händelse den vid barnbördshuset nu bedrivna undervisningen ej kan taga sin början vid den nya kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus den 1 juli 1949 och sålunda enligt § 7 i förhandlingskommissionens senaste avtalsförslag nu gällande avtal skall fortfara att tillämpas intill dess överflyttningen av undervisningen till den nya kliniken äger rum. Enligt direktionen skulle statens bidrag för hela budgetåret 1949/50 kunna uppskattas till 468 281 kronor. Med utgångspunkt härifrån kunde det erforderliga driftbidraget per månad beräknas i genomsnitt utgöra tolfjedelen av nämnda belopp eller i runt tal 39 000 kronor.

Departementschefen.

I det föregående har jag hemställt, att riksdagen må godkänna ändrade grunder för fördelningen av driftkostnaderna vid barnbördshuset. Jag har därvid förordat, att bidrag till barnbördshuset skall utgå enligt bestämmelserna i 1937 års kungörelse angående bidrag till driften av förlossningsanstalter och väntehem m. m. Härav följer, att särskilda medel ej böra anvisas för detta ändamål. Frågan om anvisande av medel för täckande av statens andel i pensionskostnaderna för viss personal vid barnbördshuset kommer att anmälas av chefen för finansdepartementet.

I detta sammanhang behöver sålunda endast upptagas frågan om erforderligt anslag för den del av nästa budgetår, under vilken nu gällande avtal skall fortfara att gälla, därest undervisningen ej kommer att överflyttas till Sabbatsbergs sjukhus den 1 juli i år. Jag föreslår att för detta ändamål allenast upptages ett formellt belopp av 100 kronor. Anslaget bör uppföras förslagsvis.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm* för budgetåret 1949/50 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

Ytterligare bidrag till allmänna barnbördshuset för budgetåret 1948/49.

Förslag.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen gäller fram till den 1 juli 1949 för fördelningen av driftkostnaderna vid allmänna barnbördshuset mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting ett sedan den 1 juli 1946 därom träffat avtal. Enligt detta avtal svarar staten — förutom för ett statsanslag motsvarande statsbidrag till driften av förlösningssanstalter — helt för lönekostnaderna för läkarpersonalen, för driftunderskottet på de s. k. riksplatserna samt därutöver för 15 procent av de driftkostnader i övrigt, som icke täckas av inkomster i form av nyssnämnda statsbidrag samt legosängsavgifter. Den enskilda vårdavdelningen finansieras helt genom erlagda vårdavgifter. Med tillämpning av nämnda avtalsbestämmelser har statens bidrag till barnbördshuset för innevarande budgetår beräknats till 425 000 kronor, vilket belopp anvisats som obetecknat anslag, som alltså icke må överskridas.

Lönerna för barnbördshusets befattningshavare — med undantag för läkarlönerna, för vilka gäller särskild reglering — utgå enligt de grunder, som gälla vid Stockholms stads sjukhus. Direktionen över allmänna barnbördshuset äger enligt det av Kungl. Maj:t fastställda reglementet för sjukhuset att inom de gränser, som betingas av givna anslag och i övrigt förefintliga tillgångar, bestämma avlöningsförmånerna för annan personal än läkare.

I skrivelse den 9 december 1948 har *direktionen* på grund av utgiftsstegringar, som uppstått efter den 30 augusti 1947, då direktionen avgav sitt statförslag för budgetåret 1948/49, hemställt om tilläggsanslag för nämnda budgetår med 26 700 kronor.

Direktionen erinrar om att den i skrivelse den 18 december 1947 hemställt om anvisande av tilläggsanslag för budgetåret 1947/48 för genomförande av löne- och pensionsförbättringar för barnbördshusets personal.

Direktionen hade därvid framhållit, att Stockholms stads lönekommitté framlagt förslag till nytt lönesystem, anknutet till statens löneplaner, samt

ett nytt tjänstereglemente, båda avsedda att träda i kraft den 1 januari 1948. Det nya lönesystemet, som samtidigt skulle börja tillämpas även vid barnbördshuset, komme att innebära en höjning av begynnelselönerna medan slutlönerna i regel bleve lägre. Någon allmän löneroglering skulle icke genomföras i samband med övergången till de nya löneplanerna, men för husmodern och köksföreståndarinnan komme en provisorisk uppflyttning till lönegrad 17 i den nya löneplanen att ske fr. o. m. den 1 januari 1948. Direktionen hade vidare tillstyrkt en framställning från svensk sjuksköterskeförening om att de nya lönerna skulle utgöra nettolöner, vilket innebure att den husmodern, sjuksköterskorna och barnmorskorna åvilande skyldigheten att till statens pensionsanstalt erlægga viss del av den årliga pensionsavgiften skulle fr. o. m. den 1 januari 1948 överflyttas på barnbördshuset. I fråga om den kollektivavtalsanställda personalen hade direktionen meddelat, att det för densamma gällande avtalet uppsagts till den 1 januari 1948 men att förhandlingar ännu icke inletts om nytt avtal.

Direktionen hade framhållit, att dessa omständigheter jämte pågående lönerörelser för vissa av stadens och statens befattningshavare kunde komma att inverka på barnbördshusets behov av tilläggsanslag jämväl för budgetåret 1948/49.

Statsmakterna hade lämnat direktionens framställning utan erinran och beviljat det för budgetåret 1947/48 äskade tilläggsanslaget.

Angående behovet av tilläggsanslag för budgetåret 1948/49 anför direktionen.

Beträffande den icke kollektivanställda personalen kommer övergången till den nya löneplanen och barnbördshusets övertagande av hela den årliga pensionsavgiften till statens pensionsanstalt att medföra en merutgift av 13 500 resp. 3 000 kronor, alltså sammanlagt 16 500 kronor. I fråga om den kollektivanställda personalen ha förhandlingar förts mellan Stockholms stad och personalorganisationen, vilka slutförts den 25 september 1948. Avtalet har fått retroaktiv giltighet fr. o. m. den 1 januari 1948 och skall gälla t. o. m. den 31 mars 1949. Eftersom statsmakterna i samband med tidigare anslagsäskanden i princip godkänt, att lönerna för barnbördshusets befattningshavare få utgå efter de grunder, som gälla för stadens sjukhus, har även direktionen genom beslut denna dag godkänt ifrågavarande avtal. Den av det nya avtalet föranledda merkostnaden för innevarande budgetår beräknas, vid jämförelse med i statförslaget upptaget belopp, uppgå till ca 31 000 kronor. Härtill måste dock läggas dels ca 15 500 kronor avseende merkostnaden för tiden 1 januari—30 juni 1948, dels ca 6 000 kronor för ökade lönekostnader åt semester- och sjukvikarier. Den sammanlagda merkostnaden för den kollektivanställda personalen blir alltså (31 000 + 15 500 + 6 000) 52 500 kronor.

Förutom nyssnämnda, av direktionen i skrivelsen den 18 december 1947 antydda kostnadsökningar torde merkostnader komma att uppstå jämväl för histaminundersökningar, som utföras i diagnostiskt syfte, ävensom genom den under senare tid ökade användningen av hormonpreparat och penicillin. Dessa merkostnader beräknas för hela budgetåret 1948/49 komma att uppgå till minst 30 000 kronor. Det har vidare visat sig oundgängligen

nödvändigt att för det röntgendiagnostiska arbetet anlita en röntgenolog, som tre gånger i veckan å barnbördshusets röntgenlaboratorium utför erforderliga undersökningar av ineliggande patienter mot ett arvode av 30 kronor per gång. Denna anordning medför en kostnad av ca 5 000 kronor för innevarande budgetår.

Vid uppskattningen av statens andel i de uppkomna merkostnaderna har direktionen utgått från samma beräkningssätt, som kommit till användning i direktionens anslagsäskanden för innevarande budgetår. Med utgångspunkt härifrån skulle staten bidra till de uppkomna merkostnaderna (16 500 + 52 500 + 30 000) 99 000 kronor med 15 procent eller 14 850 kronor. Vidare skulle staten deltaga i återstående del av merkostnaden (99 000 — 14 850) 84 150 kronor med 8,1 procent eller 6 816 kronor, motsvarande på rikspatienterna fallande del av restkostnaden. Då staten åtagit sig att bestrida kostnaden för läkarlöner borde dessutom hela kostnaden för arvode åt en konsulterande röntgenolog, 5 000 kronor, bestridas av statsmedel. Statsverkets andel i de uppkomna merkostnaderna skulle sålunda uppgå till sammanlagt (14 850 + 6 816 + 5 000) 26 666 kronor.

Departementschefen.

Vid barnbördshuset utgår avlöning till andra befattningshavare än läkare enligt samma grunder, som Stockholms stad tillämpar beträffande motsvarande personal vid stadens sjukhus. Då barnbördshusets direktion vid fastställande av lönerna för personalen reglementsenligt har att hålla sig inom ramen för givna anslag, har direktionen, eftersom de nu aktuella löneförbättringarna icke rymmas inom anslaget för innevarande budgetår, sett sig nödsakad att begära ytterligare medel för att bestrida de stegrade löneutgifterna. Ett tillmötesgående av framställningen i denna del är endast en konsekvens av statsmakternas tidigare ställningstagande.

Vad direktionen anför om behovet av tilläggsanslag för utförande av histaminundersökningar och för användande av vissa nyare läkemedel, ger ej anledning till erinran från min sida. I anledning av vad direktionen anför angående nödvändigheten av att anlita en röntgenolog för vissa arbetsuppgifter vid barnbördshuset finner jag mig böra tillstyrka, att arvodet till denne, 5 000 kronor, utgår av statsmedel.

Jag förordar alltså, att ett anslag till ytterligare bidrag till allmänna barnbördshuset anvisas för innevarande budgetår. Anslaget torde böra uppföras med 26 700 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 under elfte huvudtiteln anvisa ett anslag av 26 700 kronor.

II. Anslag till Sabbatsbergs sjukhus m. m.

Inledning.

Genom beslut den 28 maj 1948 har Kungl. Maj:t godkänt avtal mellan staten och Stockholms stad angående samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av det staden tillhöriga Sabbatsbergs sjukhus. Enligt detta avtal, beträffande vars närmare innehåll torde få hänvisas till propositionen nr 213/1948, skall det nya sjukhuset uppföras och utrustas genom stadens försorg. Staden skall upplåta sjukhusets samtliga avdelningar, med undantag av öronavdelningen, till karolinska institutet för undervisningsändamål att tjäna som institutets kliniker, resp. institutioner. Avtalet avser *dels* följande kliniker, nämligen en medicinsk klinik, en kirurgisk klinik, en kvinnoklinik, en pediatrik klinik, en psykiatrisk klinik och en radioterapeutisk klinik, *dels ock* de för sjukhuset gemensamma inrättningarna, såsom röntgenanläggningar, laboratorier — inberäknat ett till sjukhuset anslutet bakteriologiskt centrallaboratorium — polikliniker, en mödravårdscentral, en fysioterapeutisk avdelning, en mottagande avdelning, en isoleringsavdelning samt den befintliga patologiska institutionen. Därest till den fysioterapeutiska avdelningen anslutes en vårdavdelning, skall denna likaledes stå till undervisningens förfogande.

Enligt avtalet skall staten lämna *byggnadsbidrag* med 25 procent av de verkliga totalkostnaderna för anläggningarnas färdigställande och utrustning. Bidraget avser icke blott de allmänna utan även de enskilda avdelningarna. Dylikt bidrag skall även utgå för de kostnader för ny- och ombyggnads- ävensom ändrings- och förbättringsarbeten och i samband härmed stående utrustning, som sedermera tillkomma och som ej äro att hänföra till årligt underhåll. Bidraget utgår jämväl för sådana inrättningar, som äro för hela sjukhuset gemensamma. Av de vid sjukhuset nu befintliga gemensamma inrättningarna skall bidrag efter vissa regler utgå för pannanläggningen och den patologiska institutionen. Staten tillhandahåller staden byggnadsbidraget för pannanläggningen och den patologiska institutionen, då någondera av de medicinska och kirurgiska avdelningarna tages i bruk för undervisningsändamål, samt för övriga anläggningar under byggnadstiden i ungefärlig proportion till stadens egna utlägg för ifrågavarande byggnadsföretag.

Beträffande *tillsättning, avlöning och pensionering* av personalen vid sjukhuset gäller enligt avtalet följande.

Överläkare eller institutionsföreståndare, som tillika är professor, laborator eller prosektor vid karolinska institutet samt läkarpersonal, som uteslutande är anställd för forsknings- eller undervisningsändamål, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten, dock att staden bestrider kostnaden

för särskilda överläkararvoden med samma belopp, som utgå till motsvarande överläkare vid karolinska sjukhuset. Övrig läkarpersonal vid klinik eller institution, som är upplåten för undervisning, med undantag för det bakteriologiska centrallaboratoriet, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten, dock att staden bidrager med halva löne- och pensionskostnaden. Antalet underordnade läkare, till vilkas avlönande och pensionering avtalsparterna gemensamt bidraga, bestämmes av parterna i samråd. Läkarpersonalen vid det bakteriologiska centrallaboratoriet tillsättes, avlönas och pensioneras av staden, dock med undantag av sådana befattningshavare, som äro uppförda på karolinska institutets stat. Annan personal, som utslutande är anställd för forsknings- eller undervisningsändamål vid klinik eller institution, som är upplåten för undervisning, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten. Övrig för sjukhuset behöflig personal tillsättes, avlönas och pensioneras av staden. Innan läkarbefattning, som tillsättes av staten och som ej utslutande är avsedd för forsknings- eller undervisningsändamål, förses med innehavare, skall stadens sjukhusdirektion beredas tillfälle att yttra sig. Avtalet stadgar, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att härom meddela närmare föreskrifter. Genom förutnämnda beslut den 28 maj 1948 anbefalldes kanslern för rikets universitet att inkomma med förslag till sådana bestämmelser.

Enligt avtalet intaga sjukhusets läkare såsom sådana, i den mån ej annorlunda stadgas i gällande, av Kungl. Maj:t fastställda reglementen för stadens sjukhus, samma ställning till stadens sjukhusdirektion som övriga läkare vid stadens sjukhus samt äro pliktiga att efterkomma de anordningar för sjukhusets drift, som sjukhusdirektionen äger vidtaga, ävensom att ställa sig till efterrättelse de för stadens sjukhus gällande bestämmelser, som icke strida mot detta avtal.

Avtalet stadgar vidare, att staten skall bidra till driftkostnaderna för de anläggningar, som äro upplåtna för undervisningsändamål. Härvid gäller i huvudsak följande.

Kostnaderna för sådan instrumentutrustning, som ej avser ersättande av kasserad utrustning och som tillkommit utan samband med byggnadsarbete, skola till 75 procent bestridas av staden och till 25 procent av staten. Med undantag för det bakteriologiska centrallaboratoriet skall staten som bidrag till övriga driftkostnader — häri inbegripna kostnaderna för årligt underhåll av byggnader men undantagna avlönings- och pensionskostnader — årligen erlagga ett belopp, motsvarande 10 procent av den del av samma kostnader, som efter antalet vård dagar belöper på de för undervisningen upplåtna vårdplatserna. I fråga om det bakteriologiska centrallaboratoriet skall staten som bidrag till driftkostnaderna — häri inbegripna kostnaderna för årligt underhåll av byggnaden men undantagna avlönings- och pensionskostnader samt nyssnämnda kostnader för viss instrumentutrustning —

ärligen erlägga ett belopp motsvarande 2 procent av samma kostnader. För bakteriologiska centrallaboratoriet skola särskilda räkenskaper föras.

Genom nämnda avtal har upphävts ett av Kungl. Maj:t den 30 november 1945 godkänt avtal mellan staten och staden angående samarbete för uppförande och drift av en kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus. Detta avtal, beträffande vars närmare innebörd torde få hänvisas till propositionen nr 102/1945, innebar bl. a., att vid tiden för den nya klinikens tagande i bruk karolinska institutets hittills till allmänna barnbördshuset förlagda obstetrisk-gynekologiska klinik skulle överflyttas till den nya kliniken.

Enligt vad som under hand meddelats beräknas kvinnokliniken kunna tagas i bruk den 1 juli innevarande år och samtidigt upplåtas för undervisning. Härav följer, att det nu gällande avtalet av den 28 maj 1948 (det s. k. sabbatsbergsavtalet) från den 1 juli skall börja tillämpas på kvinnokliniken såvitt avser bestämmelserna om *dels* tillsättning, avlöning och pensionering av klinikens personal samt därmed sammanhängande frågor, *dels ock* bidrag till klinikens driftkostnader.

Jag torde slutligen i detta sammanhang få erinra, att den till karolinska institutet knutna undervisningen i *allmän patologi* sedan flera år tillbaka varit förlagd till den patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus och att professorn i allmän patologi och patologisk anatomi vid karolinska institutet är chef för nämnda institution. För att biträda professorn vid undervisning och forskning äro å karolinska institutets stat upptagna anslag till två biträdande lärare, två förste amanuenser samt ett kanslibitråde. Vidare har till institutionen för allmän patologi anvisats ett materielanslag å 15 000 kronor. Undervisning och forskning i ämnet *patologisk anatomi* är däremot fortfarande förlagd till serafimerlasarettets patologiska avdelning.

Avlöning av vissa underordnade läkare m. m.

Förslag.

Karolinska institutets lärarkollegium har genom utsedda representanter upptagit förhandlingar med representanter för Stockholms stad angående de tjänster vid kvinnokliniken, för vilka staten enligt avtalet helt eller delvis skall bestrida lönekostnaderna. Sedan enighet vunnits mellan parterna om i vilken utsträckning den vid kliniken erforderliga personalen vore avsedd för forsknings- och undervisningsändamål, har lärarkollegiet framlagt beräkningar av anslagsbehovet för avlöningar vid nämnda klinik för budgetåret 1949/50. Därvid ha medtagits jämväl lönekostnaderna fr. o. m. den 1 juni resp. den 1 september 1948 för viss personal vid patologiska institutionen. De sålunda gjorda beräkningarna framgå av följande sammanställning.

	Statens andel	Stadens andel	Summa kronor
I. Patologiska institutionen.			
<i>A. Läkarpersonal.</i>			
1 1:e underläkare, $\frac{1}{6}$ — $\frac{30}{6}$ 48	474	474	948
$\frac{1}{7}$ 48— $\frac{30}{6}$ 49	5 688	5 688	11 376
Semester- och vikariatskostnader	567	567	1 134
Rörligt tillägg	1 346	1 346	2 692
$\frac{1}{7}$ 49— $\frac{30}{6}$ 50	7 200	7 200	14 400
Semester- och vikariatskostnader	1 613	1 613	3 226
Rörligt tillägg	864	864	1 728
Summa kronor	17 752	17 752	35 504
<i>B. Annan personal för forsknings- eller undervisningsändamål.</i>			
1 laboratoriebiträde $\frac{1}{7}$ 49— $\frac{30}{6}$ 50	6 228	—	6 228
1 städerska $\frac{1}{9}$ 48— $\frac{30}{6}$ 49	4 116	—	4 116
$\frac{1}{7}$ 49— $\frac{30}{6}$ 50	4 260	—	4 260
Semester- och vikariatskostnader	2 920	—	2 920
Summa kronor	17 524	—	17 524
II. Kvinnokliniken.			
<i>A. Läkarpersonal.</i>			
1 professor, tillika överläkare	12 000	1 500	13 500
1 biträdande överläkare	5 880	5 880	11 760
7 1:e underläkare	56 448	56 448	112 896
1 biträdande läkare (narkos)	5 880	5 880	11 760
1 * * (å polikliniken)	5 880	5 880	11 760
1 1:e underläkare * *	8 064	8 064	16 128
2 biträdande läkare vid laboratorierna	11 760	11 760	23 520
1 konsulterande läkare å spädbarnsavdelningen	3 750	3 750	7 500
Semester- och vikariatskostnader	21 932	19 832	41 764
Summa kronor	131 594	118 994	250 588
<i>B. Annan personal för forsknings- eller undervisningsändamål.</i>			
1 djurskötarska	4 728	—	4 728
2 laboratoriebiträden (å hormon- och spermialaboratorierna)	11 520	—	11 520
1 städerska	4 260	—	4 260
Semester- och vikariatskostnader	4 101	—	4 101
Summa kronor	24 609	—	24 609

På grundval av de gjorda beräkningarna har lärarkollegiet hos kanslern för rikets universitet hemställt, att kanslern hos 1949 års riksdag måtte utverka följande anslag, nämligen

dels (24 609 + 17 524) 42 133 kronor å karolinska institutets stat till lönekostnader för annan personal än läkarpersonal för forsknings- eller undervisningsändamål vid kvinnokliniken och patologiska institutionen,

dels (131 594 — 12 000 [den å institutets stat uppförda professuren]) 119 594 kronor såsom bidrag till kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus, avseende statens andel av lönekostnader för läkarpersonal,

dels ock 17 752 kronor såsom bidrag till patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus, avseende statens andel av lönekostnader för läkarpersonal.

Dessutom har lärarkollegiet hemställt, att vissa å institutets stat upptagna tjänster, vilka under nu löpande budgetår äro knutna till de obstetriska och gynekologiska klinikerna vid allmänna barnbördshuset, samt det materielanslag, som nu utgår till obstetrisk-gynekologiska kliniken vid barnbördshuset, måtte fr. o. m. den 1 juli 1949 överflyttas till den nya kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus. Ifrågavarande tjänster äro följande: 1 laboratoriebiträde i Ca 11 vid obstetriska kliniken, 1 kanslibiträde i Ce 11 vid obstetrisk-gynekologiska kliniken, 1 underläkare (arvode 3 600 kronor) och 1 amanuens (arvode 3 000 kronor) vid obstetriska kliniken samt 1 amanuens (arvode 3 000 kronor) vid gynekologiska kliniken. Materielanslaget, som avser klinikens båda avdelningar, utgår med ett belopp av 11 500 kronor.

I skrivelse den 14 januari 1949 har *kanslern för rikets universitet* på grundval av lärarkollegiets kostnadsberäkningar hemställt om anslag till ifrågavarande ändamål.

I sin skrivelse har kanslern till en början upptagit vissa principfrågor.

Beträffande **t i d p u n k t e n**, då **a v t a l e t s b e s t ä m m e l s e r** **s k o l a b ö r j a t i l l ä m p a s**, uttalar kanslern, att olika meningar kunde råda ifråga om den patologiska institutionen. Avtalets föreskrift, att byggnadsbidraget till denna institution skall utgå först då någondera av de medicinska och kirurgiska avdelningarna tages i bruk för undervisningsändamål, syntes sammanhånga med att undervisningen i *patologisk anatomi* först vid denna senare tidpunkt skulle överflyttas till Sabbatsberg. Övervägande skäl syntes därför tala för att avtalet i fråga om den patologiska institutionen skulle börja tillämpas först då denna i sin helhet toges i bruk för karolinska institutets räkning. Då institutet emellertid under flera år under mycket förmånliga villkor använt institutionen för undervisning i *allmän patologi*, vore det enligt kanslern skäligt, att staten jämlikt grunderna för avtalet i ökad utsträckning påtoge sig kostnader för den patologiska institutionen. Statens åtagande borde dock icke gälla retroaktivt utan först fr. o. m. nästa budgetår.

I fråga om **t i l l s ä t t n i n g**, **a v l ö n i n g** och **p e n s i o n e r i n g** av befattningshavarna framhåller kanslern, att avtalets bestämmelser om överläkare eller institutionsföreståndare, som tillika är professor, laborator eller prosektor vid karolinska institutet, samt läkarpersonal, som är anställd uteslutande för forsknings- eller undervisningsändamål, innebure, att dessa befattningshavare skulle tillsättas och avlönas på samma sätt som institutets övriga befattningshavare av motsvarande slag.

Övriga läkare vid klinik eller institution, upplåten för undervisning, vore enligt kanslern att betrakta som statliga befattningshavare, till vilkas avlöning staden lämnade ett visst bidrag. Av förarbetena till avtalet framginge, att de skulle avlönas direkt av staten samt vara underkastade statliga föreskrifter i fråga om tillsättningsprocedur och avlöningsförhållanden.

Liksom motsvarande befattningshavare vid karolinska sjukhuset borde således biträdande överläkare och sådana biträdande läkare, vilka icke vore heltidsanställda, erhålla ett arvode av 11 760 kronor samt heltidsanställda förste underläkare ett grundarvode av 14 440 kronor jämte 3 ålderstillägg, vart och ett å 600 kronor, efter resp. 3, 6 och 9 års tjänstgöring ävensom rörligt tillägg. Av förarbetena syntes vidare framgå, att även beträffande nämnda befattningshavares avlöningsförhållanden i övrigt liksom i fråga om deras tjänstgöring de för läkarna vid karolinska sjukhuset meddelade bestämmelserna skulle äga motsvarande tillämpning.

I fråga om vilken statlig myndighet, som skall tillsätta den underordnade läkarpersonalen, anför kanslern.

Närmast till hands ligger att anförtro denna uppgift åt kanslern, som nu förordnar de underordnade läkarna vid akademiska sjukhuset i Uppsala, amanuenserna vid Lunds lasarett samt de å karolinska institutets stat upptagna underordnade läkarna vid allmänna barnbördshuset, Norrtulls sjukhus och S:t Eriks sjukhus. Emellertid är att märka, att kanslern icke förordnar de underordnade läkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Dessa befattningshavare förordnas nämligen av direktionen för karolinska sjukhuset. Då de statsanställda underordnade läkarna å Sabbatsberg ansetts böra i fråga om avlöningsförmåner och tjänstgöring vara likställda med läkarna å karolinska sjukhuset och det förefaller troligt, att dessa läkare komma att i viss utsträckning cirkulera mellan de båda sjukhusen, synes det kunna ifrågasättas att anförtro åt karolinska sjukhusets direktion, som jämväl fungerar som direktion för serafimerlasarettet, att tillsätta även den statsanställda underordnade läkarpersonalen vid Sabbatsbergs sjukhus. Eftersom direktionen bland sina medlemmar räknar dels två av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter, dels ock representanter såväl för karolinska institutet som för Stockholms stad, bör direktionen ha förutsättning att fullgöra vissa uppgifter även vid det sjukhus, som kommer att överta serafimerlasarettets roll som undervisningssjukhus. Stora praktiska fördelar synas vara att vinna genom att ansluta till detta alternativ.

Beträffande spörsmålet om vilken statlig myndighet, som skall representera staten vid det samråd, som enligt avtalet skall äga rum med Stockholms stad vid bestämmandet av antalet underordnade läkare, uttalar kanslern, att det ej kunde ifrågasättas, att karolinska institutets lärarkollegium utan särskilt bemyndigande av Kungl. Maj:t skulle kunna för statens räkning definitivt bestämma antalet ifrågavarande läkare. Lärarkollegiets nu framlagda förhandlingsresultat finge därför betraktas som ett förslag, som krävde statsmakternas godkännande.

I fråga om sättet för utbetalningen av de underordnade läkarnas löner anför kanslern.

Om medel till befattningshavarnas avlöning utgå från till karolinska institutet anvisade anslag, ligger givetvis närmast till hands att utbetalningen till läkarna äger rum genom institutets kamrerarexpedition, som får från staden rekvirera den på staden belöpande andelen av avlöningsbeloppen. Man kan emellertid även tänka sig, att utbetalningen äger rum genom

sabbatsbergssjukhusets sysslomanskontor, som får från institutet rekvirera statens andel i avlöningskostnaden. En dylik anordning, som förutsätter, att en icke-statlig myndighet har ansvaret för uträknande av den statliga befattningshavare tillkommande avlöningen, är dock föga tillfredsställande. Bli ifrågavarande läkare icke uppförda på karolinska institutets stat utan avlönas från anslag under elfte huvudtiteln och blir karolinska sjukhusets direktion den statliga myndighet, som skall tillsätta befattningshavarna ifråga, synes intendents expeditionen vid nämnda sjukhus böra ombesörja utbetalningen av lönerna. Härigenom skulle ansvaret för utbetalningarna komma att åvila en myndighet, som genom sin ordinarie verksamhet är väl förtrogen med de regler, vilka skola tillämpas i fråga om befattningshavarnas avlöning. Ett accepterande av nämnda alternativ torde förutsätta beviljande av ett särskilt anslag för avlöning av dessa underordnade läkare, vilket anslag ställes till direktionens förfogande.

Sammanfattningsvis föreslår kanslern i frågorna om tillsättning av de underordnade läkarna och utbetalning av deras avlöning, att de underordnade läkare, till vilkas avlöning staten och staden gemensamt bidraga, förordnas av direktionen för karolinska sjukhuset efter förslag av vederbörande överläkare och sedan stadens sjukhusdirektion beretts tillfälle att yttra sig. Medel för avlöning av ifrågavarande befattningshavare och vikarier för dem anvisas under ett särskilt anslag under elfte huvudtiteln och ställas till förfogande för direktionen för karolinska sjukhuset, och avlöningen utbetalas genom karolinska sjukhusets intendents expedition. De för motsvarande befattningshavare vid karolinska sjukhuset meddelade bestämmelserna skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande ifrågavarande befattningshavare vid Sabbatsbergs sjukhus.

I sin skrivelse upptar kanslern härefter *lärarkollegiets anslagsäskanden* till granskning. I fråga om den *patologiska institutionen* anför kanslern beträffande den föreslagna befattningen som förste underläkare.

Å institutionerna för allmän patologi och för patologisk anatomi vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska institutets till karolinska sjukhuset förlagda institution för patologisk anatomi äro — liksom vid övriga teoretiska medicinska institutioner — anställda assistenter och amanuenser men däremot inga underläkare. Fastän sålunda hänsynen till personalorganisationen vid övriga patologiska institutioner närmast synes fordra, att den ytterligare befattningshavare (utom de båda biträdande lärarna och de båda amanuenserna), till vars avlöning staten ansetts böra lämna medel, borde utgöras av en assistent, vill jag, med hänsyn till de särskilda omständigheterna i detta fall, ej motsätta mig, att staten undantagsvis tills vidare svarar för halva kostnaden för den befintliga förste underläkarbefattningen vid institutionen, dock ej för tid före den 1 juli 1949. Statens andel i denna kostnad skulle enligt de av lärarkollegiet framlagda beräkningarna utgöra 9 677 kronor.

Vidare anser kanslern i likhet med lärarkollegiet, att, förutom de anslag, som redan funnes uppförda på karolinska institutets stat, å institutets stat

borde upptagas anslag till ett laboratoriebiträde i Ce 11. Kanslern anser det däremot ej lämpligt, att för städerskegöromålen inrättas en lönegradsplacerad tjänst. Ej heller vore det rationellt att uppdelat städningspersonalen vid institutionen i två kategorier, den ena upptagen å institutets stat och den andra avlönad av staden. Kanslern föreslår i stället, att staten för städningsarbetet under budgetåret 1949/50 lämnar ett bidrag till staden på 5 100 kronor.

I fråga om biträdespersonalen vid *kvinnokliniken* framhåller kanslern, att de båda å karolinska institutets stat uppförda och vid kliniken å allmänna barnbördshuset placerade biträdena — 1 laboratoriebiträde i Ca 11 och 1 kanslibitråde i Ce 11 — givetvis borde medfölja kliniken vid dess överflyttning till Sabbatsberg. Det syntes därför icke vara erforderligt att med anledning av den nya kvinnoklinikens tillkomst å karolinska institutets stat uppföra mer än ytterligare 1 laboratoriebiträde i Ce 11. Föreskrift om de två biträdenas överflyttning från allmänna barnbördshuset till kvinnokliniken på Sabbatsberg borde meddelas av Kungl. Maj:t. Beträffande djursköterskan och städerskan föreslår kanslern under hänvisning till sitt yttrande över anslagsäskandena till patologiska institutionen, att staten till sjukhuset lämnar ett bidrag till avlöning av den personal vid kliniken, som sköter försöksdjuren och utför städningsarbetet. Detta bidrag borde utmätas så, att det kunde anses svara mot den del av arbetet, som hänfödde sig till den vid kliniken bedrivna undervisningen och forskningen. I anslutning till lärarkollegiets beräkningar uppskattar kanslern detta bidrag till ca 5 600 kronor för skötseln av försöksdjuren och ca 5 100 kronor för städningen.

Angående den underordnade läkarpersonalen, vars antal vid lärarkollegiets och stadens förhandlingar fastställt till fjorton, framhåller kanslern, att därutöver inga ytterligare dylika befattningar erfordrades vid kvinnokliniken, varför de å karolinska institutets stat upptagna underläkar- och amanuensbefattningarna vid kliniken å allmänna barnbördshuset skulle försvinna, då den nya kvinnokliniken å Sabbatsberg toges i bruk.

Sammanfattningsvis uttalar kanslern, att från karolinska institutets avlöningsanslag borde bestridas kostnaden för två nya laboratoriebiträden, placerade i lönegrad Ce 11 och med en lön av 5 556 kronor vardera, det ena vid den patologiska institutionen och det andra vid kvinnokliniken. Med anledning härav borde anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjas med 11 112 kronor.

För bestridande av statens andel i kostnaden för avlöningar till de underordnade läkarna vid kvinnokliniken å Sabbatsbergs sjukhus ävensom vissa andra utgifter syntes under rubriken Universitetssjukhus böra uppföras ett förslagsanslag till Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus m. m. å 145 000 kronor. Från detta anslag borde anvisas medel till följande ändamål, nämligen *dels* statens andel (hälften) i kost-

naden för läkarpersonal, vid patologiska institutionen 9 677 kronor och vid kvinnokliniken 119 594 kronor, dels statens ersättning till sjukhuset för städning av de lokaler i patologiska institutionen och kvinnokliniken, som vore avsedda för undervisning och forskning, i avrundat tal 10 200 kronor, dels ock statens ersättning till sjukhuset för skötseln av försöksdjur vid kvinnoklinikens djuravdelning, i avrundat tal 5 600 kronor. Sammanlagt skulle alltså från detta anslag utgå 145 071 kronor.

I särskild skrivelse den 14 januari 1949 har kanslern vidare efter hörande av karolinska institutets lärarkollegium i enlighet med sitt förutnämnda uppdrag den 28 maj 1948 framlagt förslag till särskilda bestämmelser rörande tillsättning av sådana läkarbefattningar vid Sabbatsbergs sjukhus, som tillsättas av staten och vilka ej uteslutande äro avsedda för forsknings- eller undervisningsändamål. Enligt förslaget skulle kanslern beträffande befattning, som tillsattes av Kungl. Maj:t, innan ärendet överlämnades till Kungl. Maj:t, inhämta yttrande från Stockholms stads sjukhusdirektion rörande de sökandes kompetens till läkarbefattningen i fråga. Före tillsättningen av annan befattning skulle den myndighet, som ägde tillsätta befattningen, inhämta enahanda yttrande från sjukhusdirektionen.

Yttranden.

Yttranden över förslagen ha avgivits av medicinalstyrelsen, statskontoret, direktionen för karolinska sjukhuset och Stockholms stads sjukhusdirektion.

Medicinalstyrelsen har förklarat sig icke ha något att erinra mot kanslerns förslag.

Statskontoret anser i likhet med kanslern, att det icke med stöd av avtalet i nuvarande läge kan göras gällande någon rätt till bidrag till driftkostnaderna vid den patologiska avdelningen. Även om den hittillsvarande ordningen skulle medföra vissa fördelar för statsverket, ansåge statskontoret likväl ett dylikt förhållande icke påkalla ett utvidgande av de avtalsenliga förpliktelserna. Om de frågor, som uppkomma vid avtalets tillämpande på kvinnokliniken, anför statskontoret.

Då klinikerna vid Sabbatsberg skola fungera som ett komplement till klinikerna vid karolinska sjukhuset och vara helt utrustade med statsanställd läkarpersonal, ligger det närmast till hands, att direktionen för karolinska sjukhuset får fullgöra vissa uppgifter beträffande de statsanställda läkarna vid Sabbatsberg. Härvid bör emellertid beaktas, att sedan gammalt åtskillnad i budgethänseende gjorts mellan kostnader, som hänföra sig till å ena sidan forskningen och undervisningen, samt å andra sidan sjukvården. Någon väsentlig ändring i denna princip synes icke påkallad. Beträffande den statsanställda personalen å Sabbatsberg torde i detta avseende böra så förfaras, att såväl läkare som andra befattningshavare, vilka uteslutande anställts för forsknings- eller undervisningsändamål, upptagas å karolinska institutets stat och i alla avseenden jämföras med institutets

befattningshavare, medan läkarna i övrigt redovisas under en särskild rubrik å staten för karolinska sjukhuset. Härav följer, att dessa läkare böra tillsättas och avlönas av direktionen för karolinska sjukhuset, å vilken det även bör ankomma att i samråd med stadens sjukhusdirektion framlägga förslag rörande antalet underordnade läkare vid ifrågavarande kliniker å Sabbatsberg.

Av de läkare, som beräknats för kvinnokliniken, har icke någon upp- tagits bland personal anställd uteslutande för forskning eller undervisning. I konsekvens härmed böra de å institutets stat nu redovisade underläkar- och amanuensbefattningarna vid kliniken å allmänna barnbördshuset försvinna. Vad angår andra befattningshavare än läkare har till personal anställd uteslutande för forsknings- eller undervisningsändamål hänförs en djursköterska och en städerska. Beträffande sistnämnda befattningshavare kan det efter ordalagen i avtalet näppeligen göras gällande, att vederbörande skall tillsättas, avlönas och pensioneras av staten. Därför borde städerskan egentligen hänföras till den av staden anställda personalen, och staten bidra till hennes avlönande allenast på sätt som föreskrivits beträffande driftkostnaderna. Då emellertid viss tvekan kan råda om vad som verkligen avsetts med formuleringen i avtalet, vill statskontoret icke motsätta sig ett tillmötesgående av framställningen i enlighet med kanslerns förslag. Medel till avlönande av denna befattningshavare ävensom till djursköterskan torde böra beräknas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vid karolinska institutet.

Med utgångspunkt från vad som sålunda föreslagits erfordras allenast ett nytt förslagsanslag under elfte huvudtiteln, nämligen för bestridande av statens andel i driftkostnaderna vid Sabbatsbergs sjukhus. Stadens bidrag till kostnaderna för läkarpersonalen bör tagas till uppörd å karolinska sjukhusets avlöningsstat.

Direktionen för karolinska sjukhuset anser det ur olika synpunkter vara lämpligast, att förordnanden för både den personal, som anställdes uteslutande för undervisnings- och forskningsuppgifter, och de läkare i övrigt, som anställdes vid klinikerna, meddelades på samma sätt, som gällde för karolinska institutets befattningshavare, och att avlöningarna för dessa personalkategorier utbetalades från institutet.

Stockholms stads sjukhusdirektion har förklarat sig icke kunna biträda kanslerns uppfattning om avtalets innebörd i fråga om den patologiska institutionen. Staden hade enligt avtalet förbundit sig att upplåta sjukhusets samtliga avdelningar, med undantag av öronavdelningen, för medicinsk undervisning, och avtalet vore, i den mån icke annat utsagts i detsamma, efter dess ikraftträdande den 28 maj 1948 med nyss angivet undantag tillämpligt på varje avdelning inom sjukhuset, å vilken undervisning bedrevs. Direktionen påyrkade därför, att i enlighet med lärarkollegiets förslag bidrag av statsmedel skulle utgå till lönekostnaderna för en förste underläkare och en städerska vid patologiska institutionen jämväl för tiden 1 juni 1948—30 juni 1949.

Kanslerns förslag om bidrag för budgetåret 1949/50 till lönekostnaderna för en djursköterska och en städerska vid kvinnokliniken samt en städerska

vid patologiska institutionen anser sig sjukhusdirektionen kunna biträda men förutsätter, att bidragsbeloppen framdeles komme att justeras i den mån löneförmånerna för dessa personalgrupper förändrades. Beträffande de av lärarkollegiet föreslagna två befattningarna som laboratoriebiträden vid kvinnokliniken framhåller direktionen, att vid uppgörandet av lärarkollegiets förslag i denna del hänsyn tagits till den av kanslern berörda överflyttningen av ett laboratoriebiträde från allmänna barnbördshuset. Med kollegiets förslag avsåges nämligen, att antalet av staten avlönade laboratoriebiträden vid kvinnokliniken skulle utgöra sammanlagt tre.

Departementschefen.

Den 1 juli i år beräknas karolinska institutets hittills till allmänna barnbördshuset i Stockholm förlagda obstetrisk-gynekologiska klinik komma att överflyttas till en nyuppförd kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus. Vid detta sjukhus har redan under flera år den patologiska institutionen varit upplåten för undervisning.

Enligt det s. k. sabbatsbergsavtalet skall staten lämna visst byggnadsbidrag till staden för de genom avtalet för undervisningsändamål upplåtna anläggningarna. Under byggnadstiden skall bidraget utgå i ungefärlig proportion till stadens egna utlägg för byggnadsföretagen. I fråga om den patologiska institutionen gäller, att byggnadsbidraget skall utgå först då någondera av de medicinska och kirurgiska avdelningarna tages i bruk för undervisningsändamål. Beträffande personalen vid de sjukhusavdelningar, som upplåtas för undervisningsändamål, stadgar avtalet, att sådan personal, som uteslutande anställs för forsknings- och undervisningsändamål, skall tillsättas, avlönas och pensioneras av staten. Läkare, som icke uteslutande anställas för undervisningens och forskningens behov, tillsättas, avlönas och pensioneras av staten men staden skall tillskjuta halva löne- och pensionskostnaden.

Antalet underordnade läkare, till vilkas avlönande och pensionering parterna gemensamt skola bidra, skall enligt avtalet bestämmas av parterna i samråd. Sådant samråd har nu — såsom framgår av det anförda — ägt rum mellan representanter för staden och karolinska institutets lärarkollegium, och som resultat av förhandlingarna ha framlagts vissa beräkningar av statens andel i avlöningskostnaderna. Härvid har avsetts, att statsverket helt skulle svara för kostnaden för ett laboratoriebiträde och en städerska vid patologiska institutionen samt för en djursköterska, två laboratoriebiträden och en städerska vid kvinnokliniken. Därjämte skulle staten svara för professorslönen, medan staden skulle bestrida det med professuren förenade överläkararvodet. Vidare skulle staten betala halva avlöningskostnaden för en förste underläkare vid patologiska institutionen och fjorton underordnade läkare vid kvinnokliniken.

Sabbatsbergsavtalet trädde i kraft den 28 maj 1948 och bör sålunda till-

lämpas i fråga om kvinnokliniken fr. o. m. den dag, kliniken kan tagas i bruk för undervisningsändamål. I fråga om den patologiska institutionen ha olika meningar uttalats. Efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet anser jag mig böra biträda den av universitetskanslern uttalade meningen, att det vore skäligen, att staten fr. o. m. nästa budgetår i ökad utsträckning bidrage till kostnaderna för nämnda institution.

I fråga om sättet för bestridande av kostnaderna för personalen vid kvinnokliniken och patologiska institutionen får jag erinra om att man sedan gammalt i budgethänseende gjort åtskillnad mellan de kostnader, som hänföra sig till undervisning och forskning och sådana, som hänföra sig till sjukvården. De förra böra bestridas av karolinska institutets anslag, de senare däremot med de särskilda anslagsmedel, som anvisas för ändamålet. Sedan den centrala handläggningen av ärendena angående undervisningssjukhusen överflyttats från ecklesiastikdepartementet till inrikesdepartementet, böra de särskilda anslagsmedlen utgå ur anslag under elfte huvudtiteln. I konsekvens härmed och med utgångspunkt från det nu framlagda förhandlingsresultatet angående personalbehovet för nästa budgetår har jag efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet funnit mig böra förorda, att de underordnade läkarbefattningar, varom nu är fråga, avlönas med medel från elfte huvudtiteln. Under elfte huvudtiteln bör uppföras ett särskilt anslag för avlönande av ifrågavarande läkarpersonal.

De från nämnda anslag avlönade läkarna synes böra givas samma ställning i avlöningsavseende som motsvarande befattningshavare vid karolinska sjukhuset. Likaså synas de för karolinska sjukhuset meddelade bestämmelserna om övriga anställningsvillkor böra göras tillämpliga även på läkarna vid Sabbatsbergs sjukhus. I konsekvens härmed torde det också vara lämpligt, att direktionen för karolinska sjukhuset tilldelas befogenheten att förordna dessa läkare och genom karolinska sjukhusets intendentsexpedition ombesörja utbetalning av lönerna på motsvarande sätt som nu gäller i fråga om läkarna vid karolinska sjukhuset. Direktionen bör enligt min mening även kunna anförtros uppgiften att företräda staten vid det samråd, som enligt avtalet förutsättes äga rum med Stockholms stad rörande antalet underordnade läkare, till vilkas avlönande staden och staten skola bidra. Sådan överenskommelse bör underställas Kungl. Maj:t.

Det av lärarkollegiet framlagda förslaget om antalet underordnade läkare, till vilkas avlönande parterna gemensamt skola bidra, har ej givit mig anledning till erinran. De gjorda kostnadsberäkningarna anser jag mig även kunna tillstyrka. Vid bifall härtill skulle statens andel i avlöningskostnaderna utgöra 9 677 kronor vid patologiska institutionen och 119 594 kronor vid kvinnokliniken eller sammanlagt 129 271 kronor, vilken summa torde böra avrundas till 129 300 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1949/50 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag å 129 300 kronor.

Bidrag till vissa driftkostnader.

Vid de förut berörda förhandlingarna mellan representanter för *karolinska institutets lärarkollegium* och representanter för Stockholms stad upptogs jämväl till behandling frågan om statens andel i driftkostnaderna för kvinnokliniken under budgetåret 1949/50. På grundval av de i samband därmed upprättade kostnadsberäkningarna har lärarkollegiet hos kanslern för rikets universitet hemställt, att kanslern hos 1949 års riksdag måtte utverka ett anslag å 199 938 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna för kvinnokliniken.

Enligt de gjorda beräkningarna skulle driftkostnaderna för kvinnokliniken uppgå till 2 024 737 kronor. För sjukhuset i övrigt uppskattades motsvarande kostnader till 6 505 910 kronor. Driftkostnaderna för sjukhuset i dess helhet skulle sålunda uppgå till sammanlagt (2 024 737 + 6 505 910) 8 530 647 kronor. Antalet vårddagar vid hela sjukhuset beräknades till 256 000, varför kostnaden per vårddag skulle komma att utgöra 33 kronor 32,3 öre. Då vidare antalet vårddagar vid kvinnokliniken uppskattades till 60 000, skulle den på kvinnokliniken belöpande delen av sjukhusets driftkostnader utgöra $60\,000 \times 33$ kronor 32,3 öre eller 1 999 380 kronor. Eftersom staten enligt avtalet hade att bidra till de å kvinnokliniken belöpande driftkostnaderna med 10 procent, komme det för nästa budgetår erforderliga statsbidraget att utgöra 199 938 kronor.

Kanslern har ej ansett det vara möjligt att bedöma tillförlitligheten av de gjorda beräkningarna, vilka av naturliga skäl vore att betrakta som mycket approximativa. Kanslern föreslår, att under rubriken *Universitetssjukhus* uppföres ett förslagsanslag till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus* samt att anslaget upptages med ett till 200 000 kronor avrundat belopp. Anslaget syntes enligt kanslern böra ställas till förfogande för direktionen för karolinska sjukhuset för att efter framställning av staten tillhandahållas Sabbatsbergs sjukhus.

Medicinalstyrelsen har ej haft något att erinra mot kanslerns förslag.

Direktionen för karolinska sjukhuset framhåller, att befogenheten att handhava anslaget lämpligast kunde anförtros åt statskontoret.

Departementschefen.

Enligt Sabbatsbergsavtalet skall staten årligen bidra till driftkostnaderna för de anläggningar, som upplätas för undervisningsändamål. Här-

vid gäller som huvudregel, att statsbidraget skall utgöra 10 procent av de driftkostnader, som efter antalet vård dagar belöpa på de för undervisningen upplåtna vårdplatserna.

Karolinska institutets lärarkollegium har beräknat statens andel i driftkostnaderna för kvinnokliniken under budgetåret 1949/50 till 199 938 kronor.

Avtalet innehåller ingen bestämmelse om vid vilken tidpunkt staten skall inbetala driftbidraget. En lämplig ordning synes dock vara, att detta sker, då de verkliga årliga driftkostnaderna kunna fastställas, alltså efter ett räkenskapsårs utgång. I Stockholms stads förvaltning tillämpas ett med kalenderåret sammanfallande räkenskapsår. Jag förordar därför, att nu endast upptages ett anslag motsvarande statens andel i den beräknade driftkostnaden under senare halvåret 1949. Stadens sjukhusdirektion synes efter nu löpande kalenderårs utgång böra inkomma med uppgift om storleken av det erforderliga driftbidraget.

Med utgångspunkt från de av lärarkollegiet framlagda beräkningarna av anslagsbehovet, vilka avse hela nästa budgetår, torde för den nu avsedda tiden böra upptagas ett anslag å 100 000 kronor. Anslaget bör uppföras förslagsvis.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus* för budgetåret 1949/50 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

III. Bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm.

Inledning.

Till Bidrag till pediatrik klinik och poliklinik i Stockholm har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 132 000 kronor. Anslaget, som avser det s. k. Norrtulls barnsjukhus i Stockholm, disponeras på följande sätt (statsliggaren s. 933—934):

1. Bidrag till en pediatrik klinik i Stockholm	kronor	100 000
2. Till nedsättande av vårdavgifterna för barn, som ej äga hemortsrätt i Stockholm	»	2 500
3. Bidrag till en pediatrik poliklinik i Stockholm, <i>förslagsvis</i>	»	11 500
4. Bestridande av halva kostnaden dels för ersättning åt vikarie för amanuensen vid pediatrika polikliniken, dels ock för beredande jämlikt föreskrifterna i semesterlagen av semester eller semesterersättning åt assistenten, sköterskan och journalförelerskan vid nämnda poliklinik, <i>förslagsvis</i>	»	1 000

5. Arvode till en andre underläkare vid pediatriiska kliniken, motsvarande de löneförmåner, som tillkomma andre underläkare vid karolinska sjukhuset, ävensom ersättning åt vikarie för nämnde underläkare, <i>förslagsvis</i>	kronor	14 000
6. Arvode till en konsulterande läkare vid pediatriiska kliniken för utredning om och vård av barn med psykiska sjukdomar	»	3 000
	<u>Summa kronor</u>	132 000

Statens bidrag regleras av ett av Kungl. Maj:t den 29 april 1932 godkänt avtal med Stockholms stad. Avtalet skulle egentligen ha upphört att gälla med utgången av juni månad 1941 men har genom särskilda överenskommelser förlängts till den 1 juli 1950 (se prop. nr 213/1948 s. 60 ff.).

Enligt avtalet har staden förbundit sig att upplåta barnsjukhuset till karolinska institutet för undervisningsändamål såsom en institutets pediatriiska klinik mot att institutet på egen bekostnad bestrider läkarvården. Staden skall emellertid utbetala arvoden till läkarna vid barnsjukhuset i samma utsträckning och enligt samma grunder, som vid avtalets ingående tillämpades av allmänna barnhuset i fråga om läkarna vid barnhusets sjukvårdsanstalt.

År 1932, då Norrtulls sjukhus började drivas i stadens regi, utgjordes läkarpersonalen vid barnavdelningen av en överläkare, en amanuens och en konsulterande läkare i röntgendiagnostik.

Sedermera har läkarpersonalen utökats. På karolinska institutets stat äro nu upptagna en professor, en underläkare och en amanuens, till vilkas avlönning staden lämnar vissa bidrag. Staden lämnar dessutom bidrag till en assistentläkare och en amanuens vid pediatriiska polikliniken, till vilkas avlönande medel i övrigt utgår från anslaget till Bidrag till pediatriisk klinik och poliklinik i Stockholm. Från detta anslag bestrides dessutom hela avlöningskostnaden för en andre underläkare vid pediatriiska kliniken och för en konsulterande läkare för utredning om och vård av barn med psykiska sjukdomar. Vidare har Stockholms stad inrättat följande läkartjänster, för vilka staden hittills helt svarat, nämligen två förste underläkare, en röntgenläkare, en läkare vid barnpsykiatriska avdelningen, en läkare för allergiska sjukdomar samt en personalläkare. Slutligen har under tiden 1 september 1946—31 augusti 1948 vid barnsjukhuset varit anställd en extra läkare. Denne läkare har avlönats av socialstyrelsen för utförande av en till Norrtulls barnsjukhus bunden undersökning av infektionsriskerna vid daghem.

Förslag.

Karolinska institutets lärarkollegium har på framställning av professorn A. Wallgren och Stockholms stads sjukhusdirektion hemställt, att följande

förändringar måtte vidtagas i fråga om läkarbefattningarna vid sjukhuset fr. o. m. budgetåret 1949/50:

1) befattningen som poliklinikassistent omregleras till en förste underläkartjänst;

2) de av staden avlönade två förste underläkartjänsterna omregleras till motsvarande av staten och staden bekostade tjänster;

3) läkartjänsten vid barnpsykiatriska avdelningen omregleras till en överläkartjänst vid samma avdelning;

4) två nya förste underläkartjänster inrättas vid barnpsykiatriska avdelningen, den ena med placering på rådgivningsbyrån, den andra med placering på sjukhusavdelningen;

5) läkartjänsten för allergiska sjukdomar omregleras till en förste underläkartjänst;

6) en förste underläkartjänst inrättas för att ersätta den av socialstyrelsen tidigare avlönade läkartjänsten.

Vidare har lärarkollegiet hemställt, att för avlönande av den under 4) upptagna, på sjukhusavdelningen placerade läkartjänsten måtte anvisas 4 789 kronor, utgörande statens andel i kostnaderna för befattningshavarens avlöning under tiden den 1 oktober 1948—den 30 juni 1949.

I skrivelse den 14 januari 1949 har *universitetskanslern* med överlämnande av samtliga handlingar i ärendet framhållit, att kostnaderna för statens del för ett genomförande av lärarkollegiets förslag enligt en inom karolinska institutets kamrerarkontor upprättad promemoria skulle komma att uppgå till 88 100 kronor.

Lärarkollegiets förslag angående barnpsykiatriska avdelningen anser sig kanslern icke kunna tillstyrka. Kanslern anför.

Enligt kungörelsen den 22 juni 1945 (nr 489) må till landsting eller stad, som icke deltagar i landsting, med iakttagande av i kungörelsen givna bestämmelser utgå statsbidrag för anordnande av psykiatrisk barn- och ungdomsvård, innefattande undersökning och behandling av psykiska rubbningar hos barn och ungdom samt rådgivning i uppfostringsfrågor. Verksamheten skall vara anordnad enligt en av medicinalstyrelsen godkänd plan och inom varje verksamhetsområde utövas vid minst en central (rådgivningsbyrå för uppfostringsfrågor) samt, i den mån så prövas erforderligt, vid en eller flera filialstationer. I varje verksamhetsområde skall finnas anställda en eller flera legitimerade läkare; statsbidrag utgår enligt vissa normer till kostnaderna för läkares avlöning.

Enligt vad jag under hand inhämtat från medicinalstyrelsen har styrelsen på framställning av vederbörande kommunala organ godkänt en provisorisk plan för den verksamhet, som bedrivs av en på barnavårdsnämnden i Stockholm anordnad rådgivningsbyrå för uppfostringsfrågor. En gemensam plan för denna verksamhet och verksamheten på barnpsykiatriska avdelningen på Norrtulls sjukhus har ännu icke förelagts medicinalstyrelsen för godkännande. Från Stockholms stads sida har emellertid numera framställning ingivits till medicinalstyrelsen rörande beviljande av statsbidrag till de båda ifrågakvarande verksamhetsgrenarna. Enligt vad under hand

upplysts från medicinalstyrelsen finner styrelsen det tveksamt om ärendet i det skick, vari det nu föreligger, kan föranleda ett positivt beslut från styrelsens sida. För min del har jag kommit till den uppfattningen, att verksamheten på barnpsykiatriska avdelningen vid Norrulls sjukhus torde böra tillgodoses med beaktande av de möjligheter till statsbidrag, som finnas angivna i kungörelsen nr 489/1945 och icke på sätt lärarkollegiet ifrågasatt. Av den ståndpunkt jag sålunda intagit följer, att jag icke heller anser mig böra tillstyrka lärarkollegiets begäran om anvisande retroaktivt av 4 789 kronor för avlönande av en av läkarna vid omförmälda avdelning.

Lärarkollegiets övriga förslag finner sig kanslern däremot kunna biträda. Med den omfattning barnsjukhuset numera fått vore tjänsterna, enligt kanslern, nödvändiga för såväl undervisningens som sjukvårdens behov. I fråga om kostnaderna för genomförande av förslagen framhåller kanslern, att från det belopp, som skulle utgå enligt den av karolinska institutets lärarkollegium upprättade promemorian, 88 100 kronor, borde avräknas statsverkets del i kostnaderna för tjänsterna vid den barnpsykiatriska avdelningen. Denna andel beräknas i nämnda promemoria till 30 900 kronor. Vidare borde frånräknas ett belopp av 3 000 kronor, vilken summa motsvarar den på ifrågavarande tjänster belöpande andelen i den beräknade kostnaden för avlönande av semestervikarier. Kostnaderna för statsverket skulle alltså vid ett bifall till kanslerns förslag uppgå till (88 100 — 30 900 — 3 000) 54 200 kronor. Enligt kanslern borde emellertid samtidigt den ändringen vidtagas, att till den av staten nu helt avlönade andre underläkaren jämväl komme att utgå bidrag från staden proportionellt med samma belopp, varmed staden bidroge till avlönande av en förste underläkare, eller med 36,43 procent av totala avlöningsbeloppet. Detta innebure, att statens kostnader kunde minskas med i runt tal 4 600 kronor och alltså utgiftsökningen begränsas till (54 200 — 4 600) 49 600 kronor. Det erforderliga statsbidraget för nästa budgetår skulle alltså utgöra (132 000 + 49 600) 181 600 kronor.

Kanslern uttalar slutligen, att en allmän översyn av det mellan staten och Stockholms stad gällande avtalet borde komma till stånd.

Yttranden.

Yttranden över förslagen ha avgivits av medicinalstyrelsen, statskontoret och Stockholms stads sjukhusdirektion.

Medicinalstyrelsen uttalar i fråga om lärarkollegiets förslag angående den barnpsykiatriska avdelningen, att styrelsen livligt ville tillstyrka, att de föreslagna tjänsterna inrättades, vilket lämpligen kunde ske, då den nya pediatriiska kliniken vid karolinska sjukhuset stode färdig. Den vid Norrulls barnsjukhus pågående barnpsykiatriska verksamheten borde, enligt styrelsen, med det snaraste inarbetas i Stockholms stads plan för psykisk barn- och ungdomsvård, varigenom kungörelsen den 22 juni 1945 bleve tillämplig på verksamheten.

Statskontoret framhåller, att avtalet genom sin otidsenlighet och oklarhet i utformningen erbjöde betydande tolkningssvårigheter. Detta förhållande hade bl. a. vid inrättande av nya tjänster medfört, att tillämpningen av avtalets bestämmelser rörande fördelningen parterna emellan av de med tjänsterna förenade utgifterna växlat från tid till annan, ett förhållande som vore mindre tillfredsställande. Då emellertid det mellan staten och staden träffade avtalet skulle upphöra att gälla den 1 juli 1950, kunde statskontoret icke finna skäl föreligga för en omprövning av tillämpningen av avtalet för återstående tid. Kostnaderna för nästkommande budgetår borde därför bestridas på sätt, som f. n. skedde. Om en förlängning av avtalet skulle visa sig påkallad, borde enligt statskontorets mening i samband med förhandlingarna härom utredning verkställas angående den framtida fördelningen av kostnaderna mellan parterna och bestämmelserna givas en så klar och praktisk utformning, att nuvarande olägenheter i möjligaste mån undanröjdes. Då det vidare finge anses angeläget, att de statliga avtalen på detta område i sakligt hänseende överensstämde, syntes det nya avtalet böra grundas på de principer, som kommit till uttryck i den mellan parterna år 1948 träffade överenskommelsen om samarbete för utbyggnad och drift av Sabbatsbergs sjukhus, vilket avtal bl. a. avsåge upplåtande till karolinska institutet för undervisningsändamål av en pediatrik klinik.

I fråga om de föreslagna tjänsterna vid barnpsykiatriska avdelningen anser statskontoret i likhet med kanslern, att verksamheten vid denna avdelning borde tillgodoses med beaktande av de möjligheter till statsbidrag, som funnes enligt kungörelsen den 22 juni 1945.

Stockholms stads sjukhusdirektion biträder kanslerns förslag om fördelning av avlöningskostnaderna för den andre underläkare, som hittills helt avlönats av staten.

Däremot anser sig sjukhusdirektionen icke kunna biträda kanslerns förslag i fråga om den barnpsykiatriska verksamheten. Enligt kungörelsen den 22 juni 1945 utginge statsbidrag till avlöningskostnaderna för läkare med högst 6 000 kronor årligen. Ett bifall till lärarkollegiets förslag skulle däremot innebära, att ett avsevärt högre belopp utginge för varje läkare. Eftersom gällande avtal mellan staten och Stockholms stad stadgade, att karolinska institutet på egen bekostnad skulle bestrida läkarvården vid barnsjukhuset, dock att staden efter vissa grunder skulle utbetala arvoden till läkarna, finge sjukhusdirektionen påyrka, att kostnaderna för läkarpersonalen vid nämnda avdelning fördelades mellan parterna i enlighet med avtalets bestämmelser.

Sjukhusdirektionen hemställer vidare, att kanslerns anslagsberäkningar måtte kompletteras med ett retroaktivt anslag avseende den tidigare av socialstyrelsen avlönade extraläkaren, vilken fr. o. m. den 1 oktober 1948 tjänstgjort utan avlöning. För tiden fram till den 1 juli 1949 skulle det härför erforderliga anslaget utgöra 4 789 kronor.

Sjukhusdirektionen framhåller slutligen, att avtalet rörande driften av Norrtulls sjukhus vore oklart avfattat och blivit alltmera svårtillämpligt, varför en revision av detsamma vore önskvärd.

Departementschefen.

Det år 1932 mellan staten och Stockholms stad träffade avtalet stadgar bl. a., att karolinska institutet på egen bekostnad skall bestrida läkarvården vid barnsjukhuset, medan Stockholms stad efter vissa grunder skall svara för vissa arvoden till läkarna. Avtalet utlöper den 1 juli 1950. Vid detta datum beräknades tidigare karolinska institutets hittills till Norrtulls barnsjukhus förlagda pediatrika klinik komma att överflyttas till en nyuppförd klinikbyggnad vid karolinska sjukhuset. Enligt vad kommittén för karolinska sjukhusets utbyggande i annat sammanhang uppgivit synes sistnämnda nybyggnad emellertid ej stå färdig att tagas i bruk förrän tidigast under första halvåret 1951.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen synas bestämmelserna i 1932 års avtal ej tillfullo ha efterföljts av avtalsparterna. Sålunda har Stockholms stad fattat beslut om inrättande av vissa läkarbefattningar, som staden helt bekostat. Vid pediatrika kliniken finnes därjämte en av staten helt avlönad befattning som andre underläkare.

Stockholms stads sjukhusdirektion har nu genom karolinska institutets lärarkollegium hemställt, att en sådan omreglering skulle företagas i fråga om de av staden inrättade och bekostade läkartjänsterna, att staten skulle ekonomiskt svara för viss angiven del av lönerna. Förslag har även framlagts om inrättande av nya tjänster, beträffande vilka liknande fördelning av kostnaderna har förutsatts.

I likhet med kanslern och Stockholms stads sjukhusdirektion anser jag, att avtalet i nu ifrågavarande del är oklart avfattat. Varken bestämmelserna eller förarbetena ge tillräcklig ledning för ett bedömande av avtalets innebörd. Någon utredning i denna fråga har ej heller förebragts i de nu gjorda framställningarna. Under sådana omständigheter är jag icke nu beredd att förorda, att beslut fattas om ändrad fördelning mellan staten och Stockholms stad av de utgående avlöningsbeloppen. Jag får i detta sammanhang erinra om att efter förhandlingar mellan parterna beslut fattades om avtalets förlängning till den 1 juli 1950 så sent som vid fjolårets riksdag. Härtill kommer, att förseningen med uppförandet av barnkliniken vid karolinska sjukhuset synes påkalla, att före avtalets utlöpande nya förhandlingar upptagas mellan staten och staden om ytterligare förlängning av avtalet. Härvid bör en allmän översyn av avtalets bestämmelser göras i förtydligande syfte.

Beträffande förslagen om dels inrättande av två läkarbefattningar, dels omreglering av en läkartjänst vid barnpsykiatriska avdelningen finner jag i likhet med kanslern och statskontoret, att verksamheten vid denna avdel-

ning lämpligen bör tillgodoses med beaktande av de möjligheter till statsbidrag, som finnas enligt kungörelsen den 22 juni 1945.

Av det anförda framgår, att jag anser anslaget för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:tt måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till pediatrik klinisk och poliklinik i Stockholm* för budgetåret 1949/50 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 132 000 kronor.

IV. Utbyggnad av karolinska sjukhuset.

Till detta ändamål ha för budgetåren 1943/44—1948/49 anvisats sammanlagt 6 525 000 kronor, varav 75 000 kronor å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47. Sistnämnda belopp avser anordnande av lagerlokaler för militärapotekets räkning under den blivande pediatrika (barn-)kliniken. De anvisade medlen i övrigt ha avsetts för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad med en dermato-venereologisk klinik (hud- och könsklinik) och en barnklinik ävensom för vissa av sjukhusets utökning i angiven omfattning föranledda ändringsarbeten inom dess centrala köks-, tvätt- och maskinläggningar. Kostnaderna för byggnadsföretagen skola bestridas av staten, Stockholms stad och Stockholms län enligt vissa grunder, angivna i mellan dessa parter träffade avtal. Byggnadsföretagens genomförande har anförtrotts åt kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad. Utgifterna för kommitténs verksamhet bestridas från ifrågavarande anslagsmedel.

Kostnaderna för sjukhusets utbyggnad med hud- och könsklinik samt barnklinik och för utvidgning av de centrala anläggningarna ha av statsmakterna beräknats sålunda:

Ändamål	Totalkostnader	Statens andel	Stockholms stads och läns andel
Hud- och könskliniken	2 265 000	2 265 000	—
Barnkliniken	3 860 000	1 814 000	2 046 000
Lagerlokaler för militärapoteket	75 000	75 000	—
De centrala anläggningarna	2 085 000	1 709 000	376 000
Summa kronor	8 285 000	5 863 000	2 422 000

Av de på statsverket belöpande kostnaderna för de centrala anläggningarna, 1 709 000 kronor, hänföra sig omkring 1 382 000 kronor till kliniker, beträffande vilkas närmare utformning beslut ännu icke fattats av statsmakterna. En del av sistnämnda belopp torde komma att slutligt stanna på Stockholms stad och län.

Byggnadsarbetena för hud- och könskliniken slutfördes under hösten 1947.

I skrivelse den 2 oktober 1948 har *byggnadskommittén* hemställt, att till kostnaderna för hud- och könskliniken, barnkliniken och de centrala anläggningarna måtte anvisas ytterligare 300 000 kronor eller det högre belopp, som med hänsyn till utförandet av utbyggnadsförslagen kunde visa sig erforderligt.

Beträffande utbyggnadens fortgång har kommittén upplyst, att betonggrunden för barnkliniken numera färdigställd samt att trafikkulvert lagts och grovplanering av terrängen omkring byggnaden utförts. Igångsättnings-tillstånd för övriga byggnadsarbeten hade erhållits fr. o. m. den 2 oktober 1948, varför kommittén räknade med möjligheten att byggnaden skulle kunna vara färdig att tagas i bruk tidigast vid årsskiftet 1950/51. Beträffande de centrala anläggningarna meddelar kommittén, att ombyggnaden av maskinanläggningen i det närmaste slutförts. Av kommittén upprättade huvudritningar till utbyggnad av köksanläggningen hade den 11 juni 1948 fastställts av Kungl. Maj:t. Tillstånd att igångsätta arbetena hade erhållits fr. o. m. den 2 oktober 1948. Byggnationen beräknades komma att pågå omkring ett år. För utbyggnad av tvättanläggningen hade byggnadstillstånd ännu icke erhållits.

I fråga om medelsbehovet för nästa budgetår har kommittén framhållit, att räkenskaperna för hud- och könskliniken samt maskinanläggningen ännu icke helt avslutats. Kommittén ansåge sig likväl kunna räkna med att kostnadsökningen på grund av inträdda prisstegringar komme att begränsa sig till omkring 100 000 kronor för ettvar av dessa byggnadsföretag, vilket utgjorde något mer än 4 procent av byggnadskostnaderna. De hittills utförda arbetena å barnkliniken hade dragit kostnader av i runt tal 580 000 kronor. För denna klinik och återstående byggnadsföretag hade kommittén med tillämpning av byggnadsstyrelsens normer verkställt förnyade approximativa kostnadsberäkningar. De för samtliga nu nämnda byggnadsföretag beräknade kostnaderna framginge av följande sammanställning, i vilken man räknat även med de beräknade utredningskostnaderna för tiden intill utgången av nästa budgetår:

Andamål	Total-kostnader	Statens andel	Ökning av statens andel
Hud- och könskliniken	2 365 000	2 365 000	100 000
Barnkliniken	4 860 000	2 225 000	411 000
Lagerlokaler för militärapoteket.....	75 000	75 000	—
De centrala anläggningarna.....	2 400 000	1 960 000	251 000
Utredningskostnader	175 000	175 000	—
Summa kronor	9 875 000	6 800 000	762 000

Eftersom till bestridande av statsverkets utgifter för ifrågavarande ändamål, 6 800 000 kronor, tidigare anvisats tillhopa 6 525 000 kronor, kunde enligt kommittén ett medelsbehov av i runt tal 300 000 kronor beräknas

föreligga för byggnadsföretagens genomförande. Även om samtliga byggnadsföretag icke kunde avslutas under loppet av budgetåret 1949/50, funne kommittén sig dock med hänsyn till de mindre säkra kostnadsberäkningarna böra föreslå, att sistnämnda belopp ställdes till kommitténs förfogande för detta budgetår. Särskilt ville kommittén i detta sammanhang framhålla, att ombyggnaden av köksanläggningen svårligen kunde försiggå med anlåtande av entreprenadförfarande. Då lokalerna under hela ombyggnadstiden måste utnyttjas, vore därför kommittén nödsakad räkna med att arbetena utfördes på löpande räkning.

Genom beslut den 29 juni 1946 förordnade Kungl. Maj:t, att karolinska sjukhuset skulle utökas med en klinikbyggnad, inrymmande en avdelning för reumatiska och andra invalidiserande sjukdomars vård på sammanlagt omkring 70 vårdplatser. Tillika uppdrogs åt kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande att i huvudsaklig överensstämmelse med det av departementschefen i propositionen nr 273/1946 förordade byggnadsprogrammet uppgöra ritningar samt utföra andra förberedande arbeten beträffande ifrågavarande klinikbyggnad. Genom beslut den 25 oktober 1946 förordnade Kungl. Maj:t vidare, att karolinska sjukhuset skulle utökas med en klinikbyggnad, inrymmande en medicinsk tuberkulosklinik med tillhörande dispensärer och en thoraxkirurgisk klinik (lungkliniker) (se prop. nr 101/1946). Byggnadskommittén anbefalldes att uppgöra ritningar och entreprenadhandlingar samt utföra andra förberedande arbeten beträffande ifrågavarande klinikbyggnad.

Med skrivelser den 2 februari 1948 och den 2 mars 1948 har kommittén framlagt utredning och förslag i fråga om nämnda kliniker samt hemställt om anvisande av medel för byggnadsföretagens påbörjande.

Yttranden över kommitténs förslag ha avgivits av *medicinalstyrelsen*, *byggnadsstyrelsen* och *centrala sjukvårdsberedningen*. Därvid ha medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen, vilka varit representerade vid frågornas behandling inom centrala sjukvårdsberedningen, åberopat de yttranden, som avgivits av sjukvårdsberedningen. I fråga om den reumatologiska och lungklinikernas placering inom sjukvårdsområdet har beredningen påpekat, att någon allmän dispositionsplan för karolinska sjukhusets område icke framlagts. Utan tillgång till en sådan vore det enligt beredningen svårt att taga ställning till klinikernas placering och beredningen ville framhålla önskvärdheten av att, innan definitivt beslut fattades om placeringen av dessa kliniker, en sådan dispositionsplan uppgjordes. Beträffande den närmare utformningen av klinikerna har beredningen vidare framställt vissa anmärkningar.

Departementschefen.

Byggnadskommitténs förslag om en ytterligare medelsanvisning av 300 000 kronor för nästa budgetår för att täcka beräknade merkostnader har icke givit mig anledning till erinran.

Däremot har jag funnit, att jag icke nu bör föreslå, att medel anvisas för att påbörja nya byggnadsföretag vid karolinska sjukhuset. I sina yttranden över kommitténs förslag om den reumatologiska kliniken och lungklinikerna ha samtliga remissmyndigheter betonat önskvärdheten av att en allmän dispositionsplan för karolinska sjukhusets område framlägges, innan definitivt beslut fattas om placeringen av dessa kliniker. Med tanke på en rationell framtida utveckling av sjukhusanläggningen och med hänsyn till den begränsade markyta, som står till disposition härför, måste det även enligt min mening betraktas som i hög grad angeläget att söka erhålla en överblick över hur de nu aktuella klinikerna och under den närmaste framtiden ytterligare ifrågakommande nybyggnader lämpligen böra placeras inom sjukhusområdet. På min föredragning har därför Kungl. Maj:t genom beslut den 25 februari 1949 uppdragit åt kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande att uppgöra och inkomma med förslag till dispositionsplan för sjukhusområdet. Kommittén skall därvid även avgiva förslag rörande den ordning, i vilken byggnadsföretagen med hänsyn till behovet av vårdplatser, den vid sjukhuset bedrivna undervisningen och forskningen samt den byggnadstekniska organisationen lämpligen böra komma till utförande. Kommittén har anmodats bedriva denna utredning med sådan skyndsamhet, att dess förslag kan lämnas före den 1 januari 1950.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastighetsfond, Inrikesdepartementet, för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kronor.

V. Vissa om- och nybyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet.

I propositionen nr 55/1947 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att under rubriken Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och nybyggnadsarbeten anvisa ett reservationsanslag å 500 000 kronor. Förslaget omfattade bl. a. uppförandet av en nybyggnad för lasarettets patologiska avdelning och dess kemiska laboratorium samt en särskild nybyggnad för djurstallar.

Såsom motivering för förslaget anfördes bl. a., att serafimerlasarettet och därmed staten kommit i en tvångssituation därigenom att Stockholms stad med tillträde den 1 juli 1948 fått å sig överlåtna de av karolinska institutet sedan länge disponerade fastigheterna vid Hantverkargatan, vari jämväl in-

ginge lasarettets patologiska avdelning. Bl. a. därför vore det ofrånkomligt, att nya lokaler anskaffades och kunde tillträdas den 1 juli 1948. Därjämte vore det oundvikligt, att de inom lasarettet inrymda kemiska, bakteriologiska och fysiologiska laboratorierna bereddes bättre och utökade lokaler, vilket kunde åstadkommas på så sätt, att de av kemiska laboratoriet disponerade lokalerna frigjordes genom detta laboratoriums inrymmande i den planerade nybyggnaden.

Totalkostnaden för byggnadsföretagen, som i propositionen beräknades till 725 000 kronor, skulle enligt därom villkorligt träffad överenskommelse fördelas mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting på så sätt, att staden och länet skulle deltaga i kostnaderna med 20,42 resp. 11,74 procent. Detta innebar, att samma beräkningsgrunder tillämpades, som gällt vid uppförandet av den neurokirurgiska kliniken vid serafimerlasarettet (se prop. nr 109/1941 s. 4), dock med den avvikelsen, att procentsatserna beräknades å de verkliga kostnaderna och icke, såsom fallet varit i fråga om den neurokirurgiska kliniken, å de beräknade kostnaderna. Med dessa utgångspunkter uppskattades stadens bidrag till cirka 148 000 och länets till omkring 85 000 kronor. Statens andel i kostnaderna skulle sålunda utgöra cirka 492 000 kronor.

Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts förslag (skr. nr 169). Stockholms läns landsting godkände den 3 september 1947 förslaget till kostnadsfördelning och anvisade för ändamålet ett anslag av 85 115 kronor. Vidare ha Stockholms stadsfullmäktige den 24 januari 1949 biträtt överenskommelsen om bidrag från staden under villkor dock, att nybyggnaden utan ersättning tillfölle staden, när staten upphörde att driva lasarettet.

Genom beslut den 30 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i huvudsaklig överensstämmelse med ett av G. Birch-Lindgrens arkitektkontor uppgjort ritningsförslag ombesörja byggnadsarbetena samt ställde reservationsanslaget å 500 000 kronor till styrelsens förfogande för ändamålet.

Byggnadsföretaget har ännu ej kommit till utförande. Serafimerlasarettets patologiska avdelning är fortfarande inrymd i den av staden förvärvade fastigheten vid Hantverkargatan, sedan avträdesdagen framflyttats genom överenskommelser mellan byggnadsstyrelsen och staden. Enligt den senaste överenskommelsen, vilken godkänts av Kungl. Maj:t den 25 februari 1949, skola fastigheterna avträdas den 1 juli 1951.

I skrivelse den 25 november 1948 har *byggnadsstyrelsen* meddelat, att det vid fortsatta överläggningar mellan styrelsen samt representanter för lasarettets ledning och de berörda avdelningarna inom lasarettet rörande den närmare utformningen av byggnadsföretaget befunnits önskvärt att vidtaga vissa jämkningar i det tidigare förslaget. Bl. a. hade sålunda, med hänsyn till såväl den begränsade tillgången å lämplig byggnadsmark inom lasarettets område som till vissa hygieniska synpunkter beträffande djurstallar-

nas placering i förhållande till angränsande bebyggelse, dessa stallar föreslagits förlagda i en delvis utbyggd tredje våning i den nybyggnad, som i övrigt avsåges inrymma lokalerna för lasarettets patologiska avdelning och dess kemiska laboratorium. De gjorda ändringarna hade beräknats icke komma att medföra någon kostnadsökning i förhållande till det tidigare förslaget.

Sedermera hade direktionen för karolinska sjukhuset i skrivelser till byggnadsstyrelsen framhållit, att vid serafimerlasarettet behovet av lokaler för endokrinologisk (hormon- och ämnesomsättnings-)forskning f. n. vore synnerligen trängande men att några för ändamålet lämpliga utrymmen icke stode till buds inom lasarettet. Direktionen hade därför hemställt, att byggnadsstyrelsen måtte verkställa utredning angående planerande av lokaler för en endokrinologisk avdelning samt överväga att hos Kungl. Maj:t göra framställning om anvisande av medel för en för ändamålet erforderlig utbyggnad. Byggnadsstyrelsen anför.

Styrelsen har efter slutförd utredning funnit, att ifrågavarande lokalbehov enklast kan tillgodoses genom att tredje våningen till den förut nämnda nybyggnaden för patologisk avdelning m. m. helt utbygges. Detta förslag, som har godkänts av sjukhusdirektionen ävensom av professorn A. Kristenson, framgår av en av G. Birch-Lindgrens arkitektkontor upprättad, den 21 september 1948 dagtecknad ritning. Kostnaderna för de nytillkomna lokalerna ha enligt detta förslag uppskattats till 45 000 kronor, vartill kommer den till sammanlagt 15 000 kronor beräknade kostnaden för fast laboratorieinredning.

Därest förslag framlägges till riksdagen om anvisande av medel till anordnande av lokaler för endokrinologisk forskning vid serafimerlasarettet i enlighet med det föreliggande förslaget, torde det få ankomma på Kungl. Maj:ts prövning, huruvida i så fall det villkoret skall uppställas för företagets genomförande, att Stockholms stad och Stockholms län skola bidra till de verkliga kostnaderna för företaget efter samma procenttal, som tidigare överenskommits beträffande kostnaderna för de förut nämnda om- och tillbyggnadsarbetena vid serafimerlasarettet.

Byggnadsstyrelsen uttalar slutligen, att styrelsen, när de verkliga kostnaderna för byggnadsföretaget i dess helhet närmare kunde fastställas, avsåge att hos Kungl. Maj:t anmäla det ökade medelsbehov, som kunde uppstå till följd av allmänna kostnadsstegringar.

Kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggnad m. m. framhöll i utlåtande över byggnadsstyrelsens skrivelse, att kommissionen ur forsknings- och sjukvårdssynpunkt funne det påkallat, att den endokrinologiska avdelningen bereddtes bättre och större lokaler. Avdelningen arbetade under synnerligen ogynnsamma förhållanden med arbetsplatser kringspridda på olika ställen inom lasarettet. Kommissionen, som prövat olika möjligheter att lösa avdelningens lokalproblem, tillstyrkte byggnadsstyrelsens förslag och förordade, att såsom villkor för beviljande av anslag skulle krävas, att Stockholms stad och län bidroge till de verkliga

kostnaderna för byggnadsarbetena efter samma procentsats som tidigare avtalats i fråga om byggnadsföretaget i övrigt.

Efter förhandlingar med delegerade från Stockholms stad och län har förhandlingskommissionen i förnyat utlåtande i ärendet meddelat, att de delegerade förklarar sig hos sina resp. huvudmän vilja tillstyrka, att staden och länet bidroge till de verkliga kostnaderna för anordnandet av den endokrinologiska avdelningen, beräknade till 60 000 kronor, efter samma procentsatser, som tidigare avtalats i fråga om byggnadsföretaget i övrigt.

Departementschefen.

De av 1947 års riksdag beslutade byggnadsarbetena vid serafimerlasarettet, avseende en nybyggnad för dess patologiska avdelning och kemiska laboratorium samt en särskild nybyggnad för djurstallar, ha, såsom framgår av det anförda, ännu ej påbörjats. Då man emellertid ej torde böra räkna med att för den patologiska avdelningen kunna disponera lokaler i den till Stockholms stad överlåtna fastigheten vid Hantverkargatan längre än fram till den 1 juli 1951, synes det nödvändigt, att den planerade nybyggnaden står färdig att tagas i bruk vid nämnda datum.

Byggnadsstyrelsens nu framlagda förslag om en sådan ändring i den för nybyggnaderna godkända byggnadsplanen, att djurstallarna förläggas i en delvis utbyggd tredje våning i den för patologiska avdelningen och kemiska laboratoriet avsedda byggnaden, anser jag vara väl motiverat, varför jag tillstyrker detsamma.

Vad angår frågan om nya laboratorielokaler för lasarettets endokrinologiska avdelning ger visserligen 1948 års riksdagsbeslut om försäljning till Stockholms stad av serafimerlasarettets fastigheter anledning till viss tveksamhet angående lämpligheten av att utföra ytterligare byggnadsarbeten vid lasarettet under den relativt korta tid, som återstår till avträdesdagen den 1 januari 1961. Av handlingarna i ärendet och av vad jag på annat sätt inhämtat har jag emellertid blivit övertygad om att den endokrinologiska avdelningen är i ytterst trängande behov av bättre och utvidgade lokaler. Vid denna avdelning, som inrättades år 1947 och som är den första i sitt slag i Norden, behandlas ett stort antal ämnesomsättningssjuka från hela landet och verksamheten vid avdelningen är stadd i snabb utveckling. På grund av bristen på lokaler har arbetet måst fördelas på icke mindre än sju olika platser inom lasarettet. Särskilt laboratorielokalerna, av vilka behovet vid en avdelning av detta slag synes vara särskilt stort, äro mycket otillfredsställande.

Med hänsyn härtill har jag funnit mig böra förorda, att den endokrinologiska avdelningens behov av utökade laboratorielokaler nu tillgodoses. I likhet med byggnadsstyrelsen finner jag detta lämpligast kunna ske därigenom, att den tredje våningen i den byggnad, som avses för patologisk avdelning, kemiskt laboratorium och djurstallar, bygges ut helt. Byggnadsstyrelsens beräkningar av totalkostnaderna för tillbyggnaden, 60 000 kro-

nor, ge mig icke anledning till erinran. Stadens och länets delegerade ha förklarat sig vilja hos sina resp. huvudmän tillstyrka, att staden och länet bidra till kostnaderna för avdelningens färdigställande efter samma procentsatser, som tidigare avtalats i fråga om det av 1947 års riksdag beslutade byggnadsföretaget eller med 20,42 resp. 11,74 procent av de verkliga byggnadskostnaderna. Denna kostnadsfördelning anser jag mig kunna tillstyrka. Med utgångspunkt härifrån skulle stadens och länets andelar i kostnaderna komma att uppgå till, för staden cirka 12 300 kronor och för länet omkring 7 000 kronor eller tillhopa 19 300 kronor. Statens andel skulle bli cirka 40 700 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Vissa om- och nybyggnadsarbeten* för budgetåret 1949/50 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 40 700 kronor.

VI. Om- och tillbyggnad m. m. av röntgenavdelningen vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

Medicinska fakulteten vid Uppsala universitet har gjort framställning om anvisande av dels ett anslag å 270 000 kronor för om- och tillbyggnad av röntgenavdelningen vid akademiska sjukhuset och dels ett anslag å 171 313 kronor för anskaffande av apparatur och utrustning för samma avdelning, allt under förutsättning att Uppsala läns landsting beviljar enahanda anslag för ifrågavarande ändamål. Av handlingarna i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Sedan många år har en utvidgning av akademiska sjukhusets röntgenavdelning varit ett trängande önskemål. Redan vid sin tillkomst åren 1923—1924 ansågs den nuvarande röntgenavdelningen väl knappt tilltagen med hänsyn till den redan då snabba utvecklingen av röntgendiagnostiken och radioterapien. Antalet vid röntgenavdelningen undersökta patienter har under tiden 1922—1947 ökat från 4 152 till 21 265. Avdelningen har under denna tid varit i stort sett oförändrad med undantag för en del mindre utvidgningar, varför dess kapacitet redan väsentligt överskridits. Utrymmen, som från början tjänstgjort som väntrum för patienter och som fotografiskt laboratorium, ha sålunda efter hand måst göras om till laboratorier för röntgenundersökningar samt till ett expeditionsrum. Ett källarrum har kommit att få tjänstgöra som demonstrationsrum för de dagliga röntgenronderna och utgör samtidigt den huvudsakliga lokalen för ingående granskning av nytagna röntgenbilder samt för skrivning av utlåtanden. I ena ändan av den 2,5 meter breda korridor, som är den enda förbindelseleden mellan röntgenlokalerna för såväl personal som patienter, måste på grund

av brist på undersökningsrum olycksfall ofta mer eller mindre oskyddade för insyn från andra patienter undersökas och fotograferas med transportabel röntgenapparat. Det enda undersökningsrum, som är lämpligt för mag- och tarmundersökningar (tillsammans över 2 500 fall år 1947), är dessutom genomgångsrum för den stora grupp patienter, som samtidigt skall undersökas i ett invidliggande undersökningsrum, ett förhållande, som särskilt för patienter som undersökas med grovtarmslavemang är pinsamt störande. En stor del av patienterna — särskilt gäller detta de svårt sjuka eller skadade, som måste fraktas i säng, på bår eller i stol — måste utnyttja korridoren som väntplats. Slutligen må framhållas, att röntgenavdelningens undersökningslaboratorier måste utnyttjas så starkt, att det ej finnes tid och plats för vissa nyare viktiga undersökningsmetoder, som böra komma till användning vid universitetskliniken. Den stora belastningen av varje röntgenapparat gör även, att det relativt ofta genom slitage uppstår apparatfel, vilket varje gång medför svåra konsekvenser för den dagliga driften.

Det finnes emellertid en nytillkommande omständighet, som särskilt aktualiserar behovet av ökade lokalutrymmen. Både medicinska fakulteten och den år 1945 av Kungl. Maj:t tillsatta kommittén för de medicinska högskolornas organisation ha funnit det nödvändigt att vid nuvarande innehavarens av professuren i medicinsk radiologi avgång uppdelade denna tjänst i två: en ordinarie professur i röntgendiagnostik och en överläkaretjänst med laborators tjänsteställning i radioterapi. Kommittén framhåller, att båda dessa ämnen under årens lopp utvecklats i så hög grad, att de nu icke längre kunna behärras av en och samma person.

Våren 1947 framlade arkitekten Birch-Lindgren ritningar och kostnadsförslag till helt ny röntgenavdelning, ingående i den nya av fakulteten godkända generalplanen för akademiska sjukhuset. På grund av det trängda statsfinansiella läget, svårigheter med anskaffande av byggnadsmaterial och arbetskraft samt alltjämt svävande väg- och tomtfrågor, kommer realiserandet av generalplanen med visshet att anstå ännu ett flertal år. Det framstår därför som en tvingande nödvändighet att för röntgenavdelningens vidkommande tillgripa en provisorisk lösning.

Sedan en önskvärd och mera omfattande tillbyggnad av provisorisk karaktär vid en förberedande behandling med representanter för Uppsala läns landsting ansetts draga för stora kostnader, har ett nytt provisoriskt förslag, innefattande ett minimibehov av lokalutrymme för att röntgenavdelningen skall kunna fylla sin uppgift, utarbetats. Detta förslag, som tillkommit efter samråd med representanter för byggnadsstyrelsen samt centrala sjukvårdsberedningen, innebär viss tillbyggnad, varigenom lokalerna för röntgendiagnostikavdelningen utvidgas och nya lokaler erhållas för en helt ny avdelning för radioterapi. Slutligen sker en partiell ombyggnad av den nuvarande röntgenavdelningen.

Kostnaderna för om- och tillbyggnaden ha enligt av Gustaf Birch-Lindgrens arkitektkontor upprättade ritningar beräknats till 540 000 kronor, varav 74 000 kronor för ombyggnad av nuvarande röntgenavdelningen, 196 000 kronor för ny röntgenterapiavdelning samt 270 000 kronor för ny röntgendiagnostikavdelning.

För anskaffande av röntgen- och mörkrumsutrustning har enligt ett av

AB Elema upprättat kostnadsförslag beräknats sammanlagt 257 615 kronor. Härvid har för genomlysninglaboratorium för fyra arbetsplatser, omfattande 3-fasapparat, genomlysningsstativ, universalbord och ev. skullbord beräknats 85 240 kronor. För »stora skelettlaboratoriet» för fyra arbetsplatser, omfattande 4-ventilapparat, skullbord, motordrivet mylografi-bord, potterbord samt transportabelt pelarstativ, beräknas 58 610 kronor. Kostnaderna för »lilla skelettlaboratoriet» för två arbetsplatser, omfattande 4-ventilapparat, ev. skullbord och potterbord, ha uppskattats till 31 845 kronor. För mörkrumsutrustning har beräknats 35 000 kronor och för omflyttning av befintlig maskinell- och stativutrustning jämte utbyte av viss utrustning 23 500 kronor. Till täckande av ev. prisförhöjningar har slutligen upptagits ett belopp av 23 420 kronor, motsvarande 10 procent av den beräknade totala anskaffningssumman.

Kostnaderna för anskaffande av övrig utrustning ha uppskattats till 77 011 kronor, och för transformator med ställverk har beräknats ett belopp av 8 000 kronor.

Det större akademiska konsistoriet och universitetskanslern ha hemställt om bifall till fakultetens framställning.

Byggnadsstyrelsen har meddelat, att styrelsen, som handhade utredningen beträffande generalplan för akademiska sjukhuset, icke funnit anledning till erinran mot det föreliggande förslaget, i den mån detta berörde den blivande utbyggnaden av sjukhuset. Förslaget hade upprättats i samråd med representanter för byggnadsstyrelsen och centrala sjukvårdsberedningen och borde enligt styrelsen läggas till grund för det fortsatta ritningsarbetet. Ej heller i fråga om de för genomförandet beräknade byggnadskostnaderna hade styrelsen något att erinra.

Centrala sjukvårdsberedningen, som granskat det föreliggande förslaget till apparatutrustning vid röntgenavdelningen, anser, såsom närmare framgår av handlingarna i ärendet, att ett belopp av 260 490 kronor erfordras för anskaffande av utrustningen.

Departementschefen.

Röntgenavdelningen vid akademiska sjukhuset i Uppsala lider sedan flera år av stark trångboddhet. På grund härav ha avdelningens möjligheter att på ett fullgott sätt fullgöra sina uppgifter i sjukvårdens och forskningens tjänst i hög grad försvårats. Med hänsyn härtill och då ett genomförande av sjukhusets utbyggnad i enlighet med en blivande generalplan under nuvarande förhållanden måste antagas bliva en fråga på längre sikt, är jag för egen del beredd att förorda en provisorisk lösning av röntgenavdelningens lokalfråga i enlighet med det framlagda förslaget. Mot de föreliggande kostnadsberäkningarna för de föreslagna byggnadsarbetena har jag icke funnit anledning till erinran. Av den beräknade

totalkostnaden, 540 000 kronor, bör den ena hälften bestridas av Uppsala läns landsting och den andra hälften av statsmedel. Det erforderliga statsanslaget uppgår alltså till 270 000 kronor. Beräkningen av kostnaderna för anskaffande av apparatur och utrustning för röntgenavdelningen (257 615 + 77 011 + 8 000) 342 626 kronor har ej givit mig anledning till erinran i vidare mån, än att den beräknade summan för anskaffande av röntgen- och mörkrumsutrustning, 257 615 kronor, bör upptagas till ett belopp av 260 490 kronor på sätt, centrala sjukvårdsberedningen vid sin granskning av förslaget närmare angivit. I enlighet härmed uppskattar jag totalkostnaden för anskaffande av apparatur och utrustning till (260 490 + 77 011 + 8 000) 345 501 kronor, varav den ena hälften bör bestridas av landstinget och den andra hälften av statsverket. Statens andel uppgår alltså till 172 750 kronor 50 öre, vilken summa torde böra avrundas till 172 800 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Om- och tillbyggnad av röntgenavdelningen vid akademiska sjukhuset i Uppsala* å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastighetsfond, Inrikesdepartementet, för budgetåret 1949/50 anvisa ett investeringsanslag av 270 000 kronor,

b) till *Utrustning m. m. för röntgenavdelningen vid akademiska sjukhuset i Uppsala* å driftbudgeten under elfte huvudtiteln för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 172 800 kronor.

Vad departementschefen sålunda under I—VI hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämna, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

K. A. Akerberg.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
<i>Sammanfattning av förslagen</i>	2
I. <i>Bidrag till allmänna barnbördshuset i Stockholm</i>	3
Ändrade grunder för fördelning av driftkostnaderna	3
Inledning	3
Förhandlingskommissionens förslag till avtal den 1 december 1947	6
Yttranden	9
Förhandlingskommissionens förslag till avtal den 20 november 1948	11
Yttranden	15
Departementschefen	16
Bidrag till allmänna barnbördshuset för budgetåret 1949/50	17
Förslag	17
Departementschefen	18
Ytterligare bidrag till allmänna barnbördshuset för budgetåret 1948/49	19
Förslag	19
Departementschefen	21
II. <i>Anslag till Sabbatsbergs sjukhus m. m.</i>	22
Inledning	22
Avlöning av vissa underordnade läkare m. m.	24
Förslag	24
Yttranden	30
Departementschefen	32
Bidrag till vissa driftkostnader	34
Departementschefen	34
III. <i>Bidrag till pediatrik klinisk och poliklinik i Stockholm</i>	35
Inledning	35
Förslag	36
Yttranden	38
Departementschefen	40
IV. <i>Utbyggande av karolinska sjukhuset</i>	41
Departementschefen	43
V. <i>Vissa om- och nybyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet</i>	44
Departementschefen	47
VI. <i>Om- och tillbyggnad m. m. av röntgenavdelningen vid akademiska sjukhuset i Uppsala</i>	48
Departementschefen	50